

Levekår i Oslo – Dokumentasjon av forskjeller mellom Groruddalen og ytre by vest

Groruddalen Miljøforum i samarbeid med IAJ Consulting, 3.6.2025

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Sammendrag ¹

Funnene i rapporten oppsummeres ved hjelp av tabeller som viser levekår der forskjellene er størst mellom Groruddalen og ytre by vest.

Sammenligningene er basert på statistikk over antall eller andel innbyggere som omfattes. Differansen uttrykkes i antall eller andel innbyggere som omfattes (prosentpoeng). xg viser hvor stor forskjellen er beregnet som et forholdstall (x antall ganger større enn y).

I sammenligning av Groruddalen og ytre by vest er det ikke nødvendig å korrigere for folketall. For enkeltbydeler derimot justeres xg for ulikheter i folketall.

De største forskjellene -

*Tall fra siste tilgjengelige år

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse	xg
Minoritetsspråklige i grunnskolen	61 %	10 %	51 %	6,2
Barnehushold svak økonomi	795	170	625	4,7
50-67 år lav inntekt/ikke-vestlig	3 478	765	2 713	4,5
18-67 år flyktningbakgr./kort botid	8 764	2 266	6 498	3,9
Lavinntektshushold med barn	18 %	5 %	13 %	3,6
Lav utdanning - kun grunnskole	28 %	8 %	20 %	3,6
Barn i familier m/ sosialhjelp	11,5 %	3,3 %	8,1 %	3,4
Barn med barneverntiltak	3,9 %	1,3 %	2,6 %	3,0
Trangboddhet	47 %	16 %	31 %	3,0

Tabellen ovenfor viser de levekårsfaktorene rapporten har funnet der forskjellene er relativt størst mellom Groruddalen og Oslo ytre vest. For alle disse ni faktorene levekårene minimum tre ganger dårligere (vist ved xg) i øst enn i vest.

De største forskjellene -

*Tall fra siste tilgjengelige år

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse	xg
Innvandrerbefolkning - andel	55 %	20 %	35 %	2,7
Aleneforsørger med svak økonomi	2 584	1 007	1 577	2,6
Innvandrerbefolkn. - endring siste 20	40 551	15 844	24 707	2,6
Uføretrygdede (SSB)	10,3 %	4,1 %	6,2 %	2,5
Innvandrerbef. - endring siste 20 år	21 %	9 %	12 %	2,5
Kommunale boliger	4,1 %	2,0 %	2,2 %	2,1
18-67 år i "utvidet ledighet"	10 214	5 239	4 975	1,9
Ikke fullført videregående skole	28 %	15 %	13 %	1,9

¹Forsidefoto: Rolf Aagaard

Levekårsforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Neste tabell viser tilsvarende faktorer som er rangert nr. 10-17 i levekårsforskjell mellom analyseområdene. Forskjellene er her 2,7 til 1,9 ganger så mange tilfeller i Groruddalen som i ytre vest.

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse	xg
Etnisk norske -endring siste 20 år	- 13 263	16 823	30 086	
Innvandrerbefolkning - endring siste 20 år	40 551	15 844	24 707	2,6

Befolkningssammensetningen i Groruddalen er kraftig endret siste 20 år. I perioden har forskjellene i innbyggertall mellom etnisk norske og innvandrere økt kraftig. Resultatet er 13 000 **færre** etnisk norske i Groruddalen og 16 000 **flere** i vest. Veksten i innvandrere er 2,6 gangere høyere i ytre øst enn i ytre vest.

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
8.trinn lesing/regning/engelsk	48,8	56,1	-15 %
Barnehage - deltakelse 1-2 åringer	74 %	95 %	-20 %

En annen stor og vesentlige forskjell er at 20%-poeng færre småbarn går i barnehage i ytre by øst enn i ytre by vest. Samtidig er differansen betydelig redusert de siste 10 årene.

Resultatene på nasjonale prøver viser økte forskjeller mellom områdene fra 5. til 8. trinn. I ungdomsskolen er ferdighetene i lesing, regning og engelsk i gjennomsnitt 15%-poeng svakere i Groruddalen enn i ytre vest.

Forskjeller på bydelsnivå

Ved sammenligning av bydeler fremtrer større forskjeller enn på områdenivå. Mye av grunnen er at bydel Bjerke har klart avvikende tall og trender for levekår fra de tre andre bydelene i Groruddalen. På bydelsnivå har vi korrigert xg for ulike folketall.

10 av levekårsfaktorene i rapporten viser mer enn fire ganger forskjell mellom «dårligste» og «beste» bydel. Største differanser er 18 ganger så mange minoritetsspråklige elever i Stovners skoler som i Vestre Aker, og er 9,4 ganger så mange på barnevernstiltak i Grorud som i Vestre Aker.

Øvrige store forskjeller fremgår av tabellen nedenfor.

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

De største forskjellene - etter bydel

*Tall fra siste tilgjengelige år

Faktor	Bydel	Bydel ²	Prosentpoeng	Differanse korr.
			Differanse	xg korr.
Minoritetsspråklige i grunnskolen	Stovner	Vestre Aker	71 %	17,9
Barn med barneverntiltak	Grorud	Vestre Aker	4 %	9,4
Gjennomsnittsinntekt	Stovner	Nordre Aker	- 4 876 179	9,4
Barn i familier som mottar sosialhjelp	Stovner	Vestre Aker	12 %	8,8
Barnehushold svak økonomi	Stovner	Vestre Aker	201	8,5
50-67 år lav inntekt/ikke-vestlig	Stovner	Vestre Aker	790	7,7
18-67 år flyktningbakgrunn/kort botid	Stovner	Vestre Aker	1826	7,3
Uføretrygdete (SSB)	Grorud	Nordre Aker	8 %	6,0
Lav utdanning - kun grunnskole	Stovner	Vestre Aker	41 %	4,7
Trangboddhet	Alna	Vestre Aker	39 %	4,3

Andre store forskjeller på bydelsnivå er befolkningssammensetning og frafall i videregående skole.

De største forskjellene - etter bydel

*Tall fra siste tilgjengelige år

Faktor	Bydel	Bydel ²	Prosentpoeng
			Differanse
Innvandrerbef. - endring siste 20 år	Stovner	Nordre Aker	53 %
Ikke fullført videregående skole	Stovner	Vestre Aker	16 %
Etnisk norske -endring siste 20 år	Alna	Nordre Aker	13 814
Etnisk norske -endring siste 20 år	Stovner	Nordre Aker	53 %

Nær dobbelt så bor i blokkbebyggelse i Alna som i Vestre Aker. Andelen småbarn i barnehage differerer med 31%-poeng mellom Stovner og Vestre Aker.

De største forskjellene - etter bydel

*Tall fra siste tilgjengelige år

Faktor	Bydel	Bydel ²	Prosentpoeng	Differanse korr.
			Differanse	xg korr.
Blokkbebyggelse	Alna	Vestre Aker	37 %	1,9
Barnehage - deltakelse 1-2 åringer	Stovner	Vestre Aker	-31 %	1,5

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Forskjeller på bydelsnivå	3
Innholdsfortegnelse	5
Bakgrunn	7
Hensikt	8
Modell for arbeidet	8
Befolkningen i Groruddalen	9
De som bor og lever i dalen	9
Befolkningssammensetning	9
Flyttestrømmer	10
Hvem blir boende i Groruddalen over tid?	11
Befolkningsutvikling	12
Levekår – oppvekst og utdanning	13
Oppvekstprofiler - Levekår	14
Helsestasjoner	15
Barnehager	15
Grunnskolen	16
Videregående skoler	19
Fritidsaktiviteter for barn og unge	20
Ungt utenforskap	22
Levekår - Helse, kultur, tillit	23
Helsetjenester	23
Kulturelle forskjeller og integrering	23
Demokratisk deltakelse	24
Utdanningsnivå	25
Sysselsetting	26
Levekår - Bolig og nærmiljø	27
Boligmassen	27
Leieboliger	28
Kommunale boliger	28
Trygghet og trivsel	28
Boligprisene	29
Transportsystemer og tilgjengelighet	30
Levekår - Sosiale og økonomiske forhold	32

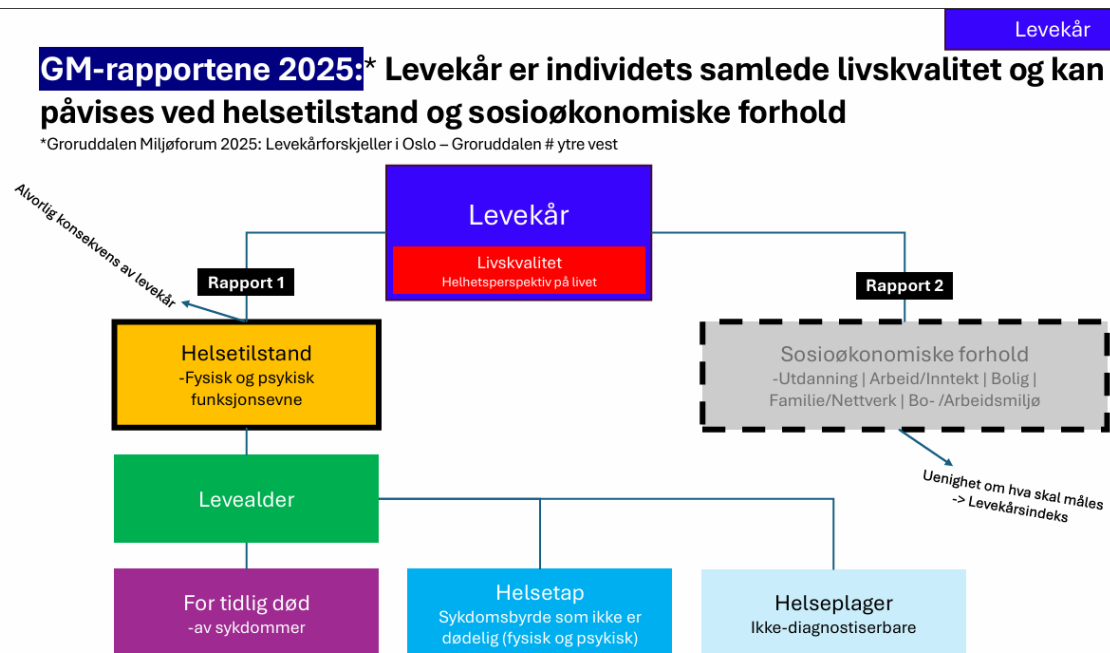
Levekårsforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Inntekt og formue.....	32
Sosialhjelpsmottakere	34
Løsningene	34
Tiltak - Boligpolitikken	34
Tiltak - Byrådets plan for utjevning av levekårsforskjeller	37
Tiltak - Områdeløft og andre løft	42

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Bakgrunn

Groruddalen Miljøforum la i mars 2025 fram en rapport som påviste og dokumenterte de store helseforskjellene mellom Groruddalen ytre by vest.

Legger fram rapport om «Den delte byen»:

Skremmende stor helseforskjell mellom øst og vest

Rapport om helsetilstanden i «den delte byen»:

Vi er sykere, mer overvektige og vi dør tidligere enn folk i Oslo vest

Faksimiler fra Akers Avis Groruddalen, mars 2025

I denne rapporten (Rapport 2) sammenligner vi levekår² i de to områdene. Her ligger forhåpentlig svarene på hva som er grunnlaget for de mange flere tapte leveår, den svakere helsa og andre negative levekårskonsekvenser.

Fakta: Store helseforskjeller er dokumentert, og de er ikke utjevnet siste 20 år

Lovkrav: Folkehelsesloven krever at forskjellene utjevnes når det er mulig.

Hva er konsekvensen av at Oslo kommune ikke gjør nok for å utjevne?

Faksimile fra GMs rapport om helsetilstanden i Oslo

² Rapporten omfatter ikke alle typer levekår. Feil forekommer og

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Hensikt

Rapportens hensikt er med bakgrunn i relevante data sammenstille og påvise ulikheter i levekår de siste 10-20 år. Resultatene kan benyttes til mer treffsikre tiltak som utjevner forskjeller.

Det hadde vært ønskelig å bruke en levekårsindeks med bred tilslutning, men en slik finnes ikke. Indikatorer som viser levekår er mange og sammensatte og betydningen vektlegges forskjellig i ulike fagmiljøer. SSB publiserte årlig sin indeks³ fra 1995, men denne ble nedlagt i 2009.

Konsekvensen er at det er krevende å velge ut de mest relevante faktorene som beskriver forskjeller i levekår. Faktorene i denne rapporten kan være mangelfulle, overlappende og skjevdelte. Data viser i varierende grad tilbake i tid slik at utviklingstrekk må ses over ulike tidsrom.

Rapporten henter og sammenstiller data fra en rekke kilder. Hovedkilder er Oslo kommunes statistikkbank og Statistisk Sentralbyrå (SSB). Andre viktige kilder er Regjeringen.no, Aftenposten samt en rekke publiserte artikler.

Et stort antall utredninger, rapporter og artikler omhandler levekår i Oslo. Dette gjør det vanskelig å få oversikt over hva som er de viktigste levekårsutfordringene. Ofte mangler det publisert statistikk fordelt på bydeler. Oslo kommune har vært behjelpelig med tall fra statistikkbanken. På andre må data spesialbestilles fra SSB med tilhørende kostnader.⁴

Modell for arbeidet

Sammenligningen av de fire bydelene i Groruddalen og de tre bydelene i ytre by vest bygger på at områdene har omtrent samme folketall (142 000 vs. 149 000), ganske lik befolkningsvekst og relativt lang reisetid til Oslo S.

Befolkningssammensetningen derimot er meget forskjellig. Innvandrerbefolkningen utgjør 20% i ytre vest mot 55% i Groruddalen. For ikke-vestlige innvandrere er differansen noe større med 8-10% i Ullern/Vestre Aker/Nordre Aker og 45% i Groruddalen.⁵

Befolkning	2024	2004	Endring
Ytre by Vest	142 493	107 636	32 %
Vestre Aker	52 869	40 424	31 %
Nordre Aker	54 199	40 235	35 %
Ullern	35 425	26 977	31 %
Ytre by Øst	149 061	120 594	24 %
Stovner	34 158	28 109	22 %
Grorud	28 065	24 617	14 %
Alna	50 378	43 612	16 %
Bjerke	36 460	24 256	50 %

Kilde: Oslo kommune Statistikkbanken

³ <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/indeks-for-levekaarsproblemer>

⁴ GM har ikke spesialbestilt data fra SSB

⁵ Tall fra SSB innhentet via Grok3. Tall fra 2018 og 2021.

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) vil Oslo kommune vokse med 120 000 innbyggere fram mot år 2050. Spørsmålet er hvordan veksten vil fordele seg og hvilken virkning den vil ha på befolkningssammensetningen.

Befolkningen i Groruddalen

For å utjevne og forbedre levekår best mulig er det en forutsetning å kjenne befolkningen og utviklingen i denne godt. Groruddalen har sett store endringer de siste 20 år og en befolkningsvekst på 24%.

Hvordan utviklingen de neste 20 år blir avhenger mye av de overordnede planer for byutvikling.

De som bor og lever i dalen

Da Groruddalen ble utbygget på 1960- og 70-tallet var de fleste innflytterne fra arbeiderklassen. De fikk råd til å kjøpe moderne leiligheter og området ble attraktivt for unge familier som ønsket nærhet til grøntområder og god infrastruktur. Ammerud, Romsås og Stovner ble ansett som familievennlige miljøer og tiltrakk seg småbarnsfamilier fra indre by.

Gradvis flyttet de første arbeidsinnvanderne i Norge inn med flest fra Pakistan og Tyrkia. Utover 1980-tallet økte innvandringen og mangfoldet betydelig. Områdets attraktivitet dalte på grunn av manglende vedlikehold av boligblokker og uteområder. Boligprisene stagnerte og en økende andel mindre ressurssterke flyttet etter hvert inn.

Boligprisene i Groruddalen har betydelig innvirkning på hvem bosetter seg der. Lavere boligpriser tiltrekker førstegangskjøpere, innvandrere og lav- til middelinntektsgrupper.

Groruddalen er i dag et av Norges mest mangfoldige områder. Utdanningsnivå, sysselsetting og inntekt påvirkes av botid, utdanning og innvandringsgrunn.

Levekårsutfordringene i Groruddalen er vedvarende store der gjennomsnittsbefolkningen har dårligere helse, lavere utdanningsnivå/inntekt enn vest i byen. Levekårene er under bedring på flere områder og forskjeller utjevnes. På andre områder øker forskjellene både innen Groruddalen og sammenlignet med ytre by vest.

Groruddalen har om lag 60 000 arbeidsplasser⁶ med store næringsområder i dalbunnen. Mange av innbyggerne jobber i nærområdet. De opprinnelige industriarbeidsplassene er erstattet av lager/logistikk, handel/service, bygg/anlegg og kontor/administrasjon. I tillegg har bydelene mange arbeidsplasser innen helse, omsorg og undervisning.

Befolkningssammensetning

Innbyggerne i Groruddalen har bakgrunn fra 170 land.⁷ Den etnisk norske befolkningen er de siste 20 år redusert med 13 000 personer (-16%). Gruppen utgjør i dag 67 500 personene tilsvarende 45% av befolkningen.

Stovner (-32%), Alna og Grorud (begge -23%) har siste 20 år fortsatt trenden med nedgang i etnisk norske, mens bydel Bjerke viser motsatt trend med en økning på 18%.

⁶ Anslag fra 2015

⁷ Grok3-søk 16.5.2025

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

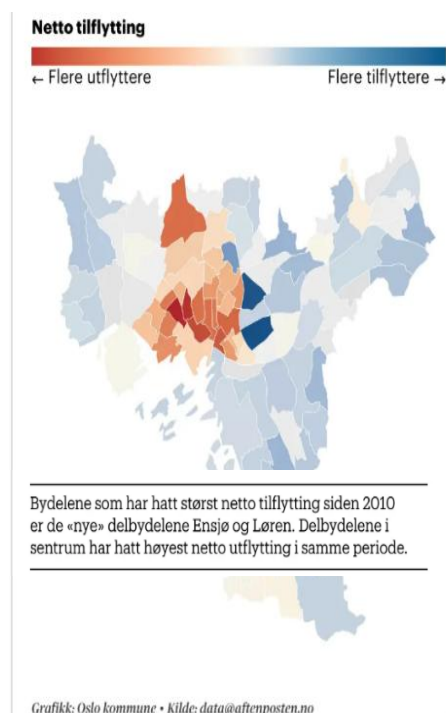
Innvandrerbefolkningen har i samme tidsrom blitt dobbelt så stor og utgjør nå 81 500 personer/ 55% av innbyggerne. Veksten i denne gruppen varierer fra 45 til 63% etter bydel.

Det er bosatt betydelige grupper med landbakgrunn fra Pakistan, Somalia, Polen, Sri Lanka, Irak, Marokko og Tyrkia. Andelen innvandrere fra de 10 «største» land har økt med 92% siden 2005 der Polen har økt med både i antall og prosent.

Andelen barn og unge under 18 år er ganske lik for Groruddalen og ytre by vest (23%), mens eldreandelen er høyere i vest (16% vs. 12%).

Flyttestrømmer

Siden 2010 er det registrert 1,3 millioner flyttinger innenfor Oslos grenser. Det flyttes mest i indre by. I byens randsoner er folk mer bofaste.

Kilde: Aftenposten

Groruddalens netto innflytting siste 20 år er 6 000 personer og folketallet har økt pga. større innflytting enn utflytting. I året 2023 utgjorde brutto flyttestrøm 11% av befolkningen. Samme omløpshastighet observeres i ytre by vest.

		Ytre Øst	Ytre Vest
Flyttestrømmer			
Innflytting	År 2023	16 877	15 645
Utflytting	År 2023	16 144	15 091
Netto innflytting siste 20 år	År 2004-23	5 929	18 797

Der Alna siste 20 årene har hatt en liten nedgang i netto tilflytting, viser Bjerke og Stovner økning. Flyttestrømmene har betydelig sammenheng med boligbyggingen.

Hvem blir boende i Groruddalen over tid?

Med en teoretisk befolkningsutskiftning på mer enn 10% årlig, er det vanskelig å sammenligne levekårsutviklingen over tid. Det er avgjørende å vite hvem det er som bor i bydelene over tid og derfor er Byrådsavdelingen og SSB forespurt om relevant statistikk.⁸

Oslo kommune svarer at «... dette krever data hvor man kan følge enkeltpersoner over tid. I statistikken (fra SSB) er det ikke mulig å følge individer fra et år til et annet.»

Det er kun SSB som har tilgang til grunndataene og de har ikke besvart vår henvendelse. En slik spesialbestilling er kostbar. Groruddalen Miljøforum vil forespørre Byrådet om å dekke kostnadene da et slik innsyn avgjort vil være til hjelp for alle kommunale tjenester i Groruddalen.

A: Menneskene i Groruddalen per 2024 – Hvem blir boende over tid?

Folkeregistrene har tall for alle flyttinger til/fra på bydelsnivå

- Identifikator: Unik adresse (bolsid) siste reg. flytting (hovedhusstand)

--

Spm. 1: Hvem bor i samme bydel, eller annen bydel i Groruddalen etter 10 år, 20 og 30 år?

- Er det mulig å se landbakgrunn her? Aldersgrupper?

Spm. 2: Hvordan er flyttestrømmene internt i bydeler, mellom bydeler og inn/ut av Oslo?

- Er det mulig å se landbakgrunn her? Aldersgrupper?

Case 1: Person som bodde i Alna, Bjerke, Grorud eller Stovner bydeler i 1995

- Status i 2024: Bor i samme bydel
- Status i 2024: Flyttet
 - Annen bydel i Groruddalen
 - Annen bydel i Oslo
 - Ut av Oslo kommune (til tilgrensende kommuner til Groruddalen)
 - Lørenskog
 - Lillestrøm
 - Nittedal
 - Rælingen
 - Enebakk
 - Andre kommuner

Case 2: Person som bodde i Alna, Bjerke, Grorud eller Stovner bydeler i 2005

Case 3: Person som bodde i Alna, Bjerke, Grorud eller Stovner bydeler i 2015

*Figur: Forslag til bestilling til SSB.*⁹

Hvit flukt eller ikke?

"Hvit flukt" er der etnisk norske flytter fra områder med høy innvandrerandel. Begrunnelsen er at de vil unngå å bli en minoritet i eget nabolag. Trenden forsterkes av et ønske om likere kulturell bakgrunn der de bor.

Forskere viser til at fenomenet ikke bare er et spørsmål om etnisitet, men også om sosial mobilitet og oppfatningen av eget nærmiljø. Debatten har særlig dreid seg om at familier flytter på grunn av ønsker om bedre skoler med mer ensartet skolemiljø.

«Når hvite nordmenn flytter i Oslo, skyldes det heller at de går inn i en ny livsfase, som at barna skal begynne på skolen. Dette gjelder uansett om de hvite nordmennene bor i Groruddalen eller i bydel Frogner. Generelt blir familier mer bofaste når de får barn som nærmer seg skolealder.»¹⁰

⁸ Epost sendt Byrådsavdelingen 22.4.2025 og SSB 29.4.2025.

⁹ Et alternativ er å benytte unik adresse som identifikator. Da berøres ikke personvernet.

¹⁰ Aftenposten 14.8.2016

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

I internasjonal storbyforskning er et mye diskutert tema om det eksisterer et vippepunkt for når segregering (utvikling mot mer homogene nabolag) starter. Antakelsen er at når innflyttingen av innvandrere når et visst omfang, så flytter den opprinnelige befolkningen ut.

«Det skjer noe med boligprisene i området når andelen ikke-vestlige tipper over en viss grense. Og det er ikke utenkelig at folk vurderer en grense for hvor mange ikke-vestlige de ønsker å ha i klassene til barn sine. Slike terskelverdier, og frykt for at boligprisene skal synke, kan være forklaringer»¹¹

Lengst nord i Groruddalen øker andelen minoritetsspråklige elever i grunnskolen fortsatt, mens andelen majoritetsspråklige elever øker lengre sør i dalen. I Bjerke bydel er det blitt flere majoritetsspråklige elever i Vollebekk, Veitvet og Tonsenhagen skole. Også skolene på Kalbakken og Ammerud har fått et skifte mot flere majoritetsspråklige elever.

Endring 2005-2023	Bydel	2005	2023	Endring %
Vollebekk skole	Bjerke	63 %	39 %	-24 %
Veitvet skole	Bjerke	69 %	46 %	-23 %
Trosterud skole	Alna	71 %	60 %	-11 %
Rødtvet skole	Grorud	44 %	36 %	-8 %
Ammerud skole	Grorud	57 %	50 %	-7 %
Tonsenhagen skole	Bjerke	31 %	25 %	-6 %
Nordtvet skole	Grorud	47 %	43 %	-4 %

Figur: Andel minoritetsspråklige elever i grunnskolen, utvalg skoler

Befolkningsutvikling

Folketallet i Oslo per 1. januar 2024 var 717 710 innbyggere. Siden tusenårsskiftet har befolkningen steget med over 200 000 personer.

Langtidstrenden viser en avtagende befolkningsvekst. Gitt forutsetningene i mellomalternativet passerer folkemengden 750 000 i løpet av 2029, og 800 000 i løpet av 2038, og ender opp på 844 000 ved inngangen til 2050.¹²

Hvor i byen veksten kommer avhenger av boligbyggingen og tilhørende flyttemønster. Folketallet i analyseområdene vil øke med om lag 25% fram mot 2050 og Groruddalen vil få 50 000 flere innbyggere.

Bydel Bjerke antas sterkest befolkningsvekst med 20 000 flere personer i perioden, mens Grorud vil øke med kun 4 400.

			Alna	Stovner	Grorud	Bjerke		Ullern	V. Aker	N. Aker
		Ytre Øst	Ytre by Øst				Ytre Vest	Ytre by Vest		
Befolkningsfremskriving										
Befolkning i 2050	#	199 575	63 864	46 201	32 492	57 018	175 371	49 853	61 553	63 965
Økning 2024-2050	#	50 514	13 486	12 043	4 427	20 558	33 878	14 428	9 684	9 766
Økning 2024-2050	%	25 %	27 %	35 %	16 %	56 %	24 %	41 %	19 %	18 %

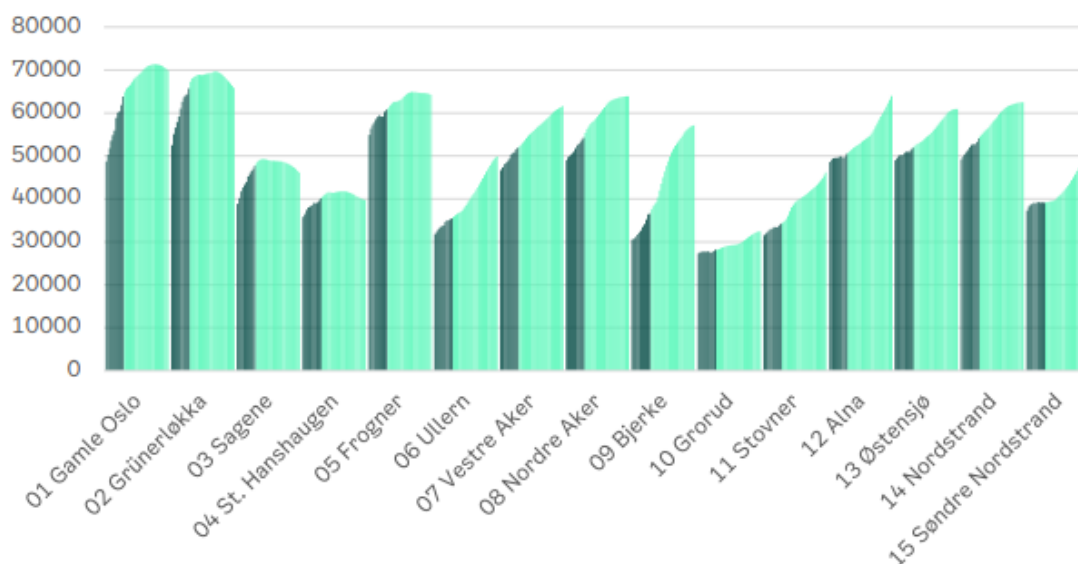
¹¹ Aftenposten 14.8.2016

¹² Tall fra Oslo kommune

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Plan- og bygningsetaten har utarbeidet en oversikt over fremtidig boligbygging med bakgrunn i kjente prosjekter og planer. I framskrivingsperioden antas veksten i de sentrumsnære bydelene å avta, mens den vil fortsette i ytre by fram mot 2050.

Figur 15. Folkemengde etter bydeler. Statistikk 2006-2024 (mørk grønn), framskrevet 2025-2050 (lys grønn), (mellomalternativet).

Kilde: Befolkningsframskrivingen for Oslo 2024, rapport fra PBE

Levekår – oppvekst og utdanning

Oppvekst og utdanning er et av tre delprogram i Områdesatsingene i Oslo. Målet er å sikre gode oppvekstsvilkår og at flere fullfører og består videregående opplæring. Programmet omfatter blant annet de fire bydelene i Groruddalen.

Skolene har stor variasjon av kulturer, språk og levekår sammenlignet med skoler i resten av landet. For å sikre elevenes læring og inkludering i fellesskapet kreves det at skolene tilpasser seg elevenes behov.

Flere av prosjektene i delprogrammet blir nå varige tilbud som OT Ulven (en frivillig videregående skole), Fundament (et frivillig ekstra skoleår etter ungdomsskolen) og Linderud nærmiljøskole.¹³

Linderud nærmiljøskole bruker overgangslærer for å lette overgangen fra barnehage til skole. Grorudmodellen og SosialAgentene har trukket inn barneverntjenesten som støttespiller i skolen.

¹³ <https://www.oslo.kommune.no/byutvikling/omradesatsingene-i-oslo/delprogram-oppvekst-og-utdanning/skole/>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Oppvekstprofiler - Levekår

Helsedirektoratet utarbeider oppvekstprofiler for å vise bydelenes styrker og utfordringer på utvalgte områder. I 2025 er indikatorene valgt med tanke på å fremme barn og unges oppvekstmiljø.¹⁴

Bydelene i Groruddalens er gitt oppvekstprofiler på fire områder; levekår, barnehage/skole, fritid/nærmiljø og helse/helseadferd. Nedenfor presenteres en sammenligning av profilene for Groruddalen og ytre by vest.

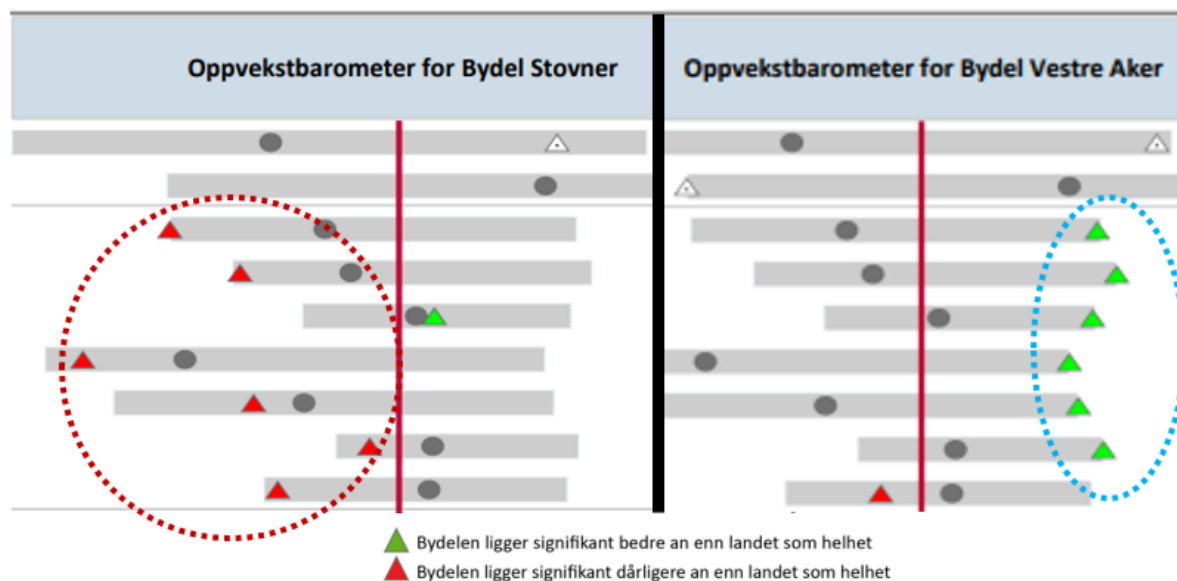
Faktor	Enhet	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
Oppvekstprofiler 2025 - Barn 0-17 år				
Barn	Andel	21,5 %	21,7 %	-0,3 %
Innvandrere	Andel	55,4 %	13,5 %	41,9 %
Barnefam. m/vedvarende lav inntekt	Andel	21,3 %	4,9 %	16,4 %
Barn i familier som mottar sosialhjelp	Andel	11,5 %	3,3 %	8,1 %
Barn av enslige forsørgere	Andel	16,5 %	10,8 %	5,8 %
Bor trangt	Andel	46,5 %	15,7 %	30,8 %
Bor i leide boliger	Andel	20,0 %	10,8 %	9,1 %
Barn med barneverntiltak	Andel	3,9 %	1,3 %	2,6 %
Unge som står utenfor, 15-29 år	Andel	11,9 %	10,6 %	1,3 %

- Forskjellene i befolkningssammensetning er som kjent store (42% differanse i andel innvandrere). Blant øvrige indikatorer er det opplevelsen av trangboddhet som skiller seg ut der nesten halvparten av de unge i Groruddalen opplever for lite plass i hjemmet.
- Vedvarende lavinntekt i barnefamilier er fire ganger så mye utbredt i ytre øst som i vest. I bydel Stovner er andelen hele 28%
- Leiebolig er dobbelt så vanlig i Groruddalen som i ytre vest, og med høyest andel i Stovner og Bjerke
- Sosialhjelpsmottakende barnefamilier er nær tre ganger flere i Groruddalen enn i ytre vest. Stovner har seks ganger flere alvorlig økonomisk vanskeligstilte enn Vestre Aker.

En sammenligning av høyest og lavest rangerte bydel i Oslo er illustrert i figuren nedenfor. Stovner ligger generelt signifikant under landsgjennomsnittet på de fleste faktorer, mens Vestre Aker ligger signifikant over.

¹⁴ <https://www.helsedirektoratet.no/forebygging-diagnose-og-behandling/forebygging-og-levevaner/folkehelsestatistikk-og-profiler>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Kilde: Helsedirektoratet

Helsestasjoner

Helsestasjonen er første treffpunkt etter fødsel. Barnets helse følges opp med fokus fysisk, psykisk og sosial utvikling. Det gis råd og veiledning og barnet kalles inn til kontroller.

Vi har ikke funnet vesentlige forskjeller i oppfølgingen av barn mellom Groruddalen og ytre by vest.¹⁵ Ressurstilgangen til helsestasjonene er sjekket via statistikken «Personell i helsestasjon» og den viser ikke fordeling etter brukertall i bydelen.¹⁶

Barnehager

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.

I ytre vest går 95% av småbarna i barnehage, mens andelen i Groruddalen er 74%. Også innen Groruddalen er avviket stort med 20%-poeng forskjell i deltakelse mellom Stovner og Bjerke.

Siden 2015¹⁷ har deltakelsen for småbarna i Groruddalen økt betydelig. Nedskalering av kontantstøtten har påvirket deltakelsen positivt.

For «storbarna» er differansen liten med 93,6% deltakelse i Groruddalen og 97% i ytre vest.

Faktor	Ytre Øst	Alna	Stovner	Grorud	Bjerke	Ytre Vest	Ullern	V. Aker	N. Aker
Deltakelse småbarn 2024	74,3 %	73,7 %	63,5 %	76,6 %	83,3 %	94,5 %	94,6 %	94,9 %	93,9 %
Deltakelse 3-5-åringer 2024	93,6 %	93,2 %	90,1 %	95,7 %	95,4 %	97,0 %	96,1 %	98,2 %	96,7 %

De negative konsekvensene av sen oppstart i barnehage er relatert til:¹⁸

¹⁵ Tallgrunnlaget er vanskelig å tolke

¹⁶ Oslo kommune statistikkbanken

¹⁷ Eldste år det finnes tall på området i SSB

¹⁸ Bearbeidet tekst skapt av Grok3

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

- Sosial utvikling - samhandling med jevnaldrende, deling og konfliktløsning
- Språkutvikling - vokabular og kommunikasjonsferdigheter
- Struktur og rutiner - regler og forventninger
- Kognitiv/emosjonell utvikling - problemløsning, kreativitet og selvstendighet
- Motoriske ferdigheter - lek, forming og utendørsaktiviteter

Tidligere barnehagestart trekkes ofte fram som et viktig langsiktig tiltak for å bedre levekår.

Barnehagene i Oslo scorer godt på tilfredshet med tilbudet (Foreldreundersøkelsen¹⁹). Oppfatningen er relativt lik over hele byen der barna trives godt og familiene er generelt godt tilfredse. Scoren er høy til tross for lav tilfredshet med oppfyllelse av bemannings- og pedagognormen.

Groruddalens barnehager scorer vesentlig lavere enn ytre vest på bemanningstetthet og på oppfyllelse av pedagognormen. Ellers er forskjellene relativt små.

Foreldreundersøkelsen i barnehage (udir.no)								
	Bemanningstetth.	Barnets trivsel	Tilfredshet	Oppfyller ped.norm u/disp.	Oppfyller bemanningsnorm	Andel bhg.lærere	Andel miniritetsspråklige	Andel som får spes.ped. hjelp
2024								
06 Ullern	4,0	4,7	4,6	40 %	83 %	40 %	13 %	2 %
07 Vestre Aker	4,0	4,8	4,6	56 %	86 %	32 %	8 %	3 %
08 Nordre Aker	3,9	4,8	4,6	51 %	87 %	39 %	14 %	14 %
Snitt ytre vest	4,0	4,8	4,6	49 %	85 %	37 %	12 %	6 %
09 Bjerke	3,8	4,7	4,4	33 %	71 %	39 %	38 %	5 %
10 Grorud	3,5	4,6	4,3	39 %	93 %	42 %	58 %	8 %
11 Stovner	3,8	4,6	4,3	38 %	93 %	36 %	79 %	9 %
12 Alna	3,8	4,6	4,4	33 %	93 %	35 %	57 %	6 %
Snitt Groruddalen	3,7	4,6	4,4	36 %	88 %	38 %	58 %	7 %
Differanse	-0,24	-0,14	-0,25	-13 %	3 %	1 %	46 %	0,5 %

Grunnskolen

«Byrådets ambisjon for Osloskolen er at den fortsatt skal være Norges beste på å løfte elevene og utjevne sosiale forskjeller. Vi skal sikre at elevene våre lærer, mestrer og trives i skolen.»²⁰

Groruddalen har per nå 40 grunnskoler fordelt på de fire bydelene; Alna 15, Stovner 8, Grorud 9 og Bjerke 8 skoler.²¹

¹⁹ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-barnehage/fuba-resultater-alle-sporsmal/>

²⁰ Byråd Julie Remen Midtgarden i Aftenposten 15.5.2025

²¹ www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/skoleoversikt-og-skolekrets

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

I skolebehovsplan 2026–2045 varsler Byrådet store endringer i skolekapasiteten fremover. Synkende elevtall og en krevende økonomisk situasjon i Oslo kommune er begrunnelsen for store endringer i skolestrukturen i Oslo.²²

I Groruddalen er det foreslått å legge ned Trosterud barneskole og elevene foreslås overført til Lutvann skole og Tveita skole. En aksjonsgruppe motsetter seg sterkt nedleggelse.²³ Den nye planen forventes vedtatt av bystyret i desember 2025.

I Bydel Bjerke er det planlagt ny barneskole med plass til 840 elever lokalisert på Ulven.

1. trinn - skolestartundersøkelse

Alle elever får tilbud om en skolestartundersøkelse med helsesykepleier og lege i løpet av 1.trinn. 95% gjennomførte undersøkelsen. Bortsett fra Helsedirektoratets årsverkstall for de ulike deltjenestene, kan vi ikke finne annen publisert statistikk for Oslo.²⁴

Nasjonale prøver - resultater

Skoleresultater i grunnskolen kan leses ut av de årlige nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. Oslo er fylket der flest elever presterer på høyt nivå på alle trinn.

For å forenkle har vi slått sammen resultatene i de tre prøvene til én score og ser følgende forskjeller:

- På 5.trinn scorer Groruddalselevne 4,8 poeng lavere enn de i ytre by vest
- På 8.trinn øker forskjellen til 7,3 poeng fordi ytre øst scorer svakere, mens ytre vest har en forbedring. Resultatene tidlig i ungdomsskolen er 15% bedre i vest enn i øst.

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
<u>Nasjonale prøver</u>			
5.trinn lesing/regning/engelsk 2022-23	50,0	54,8	- 4,8
8.trinn lesing/regning/engelsk 2022-23	48,8	56,1	- 7,3
Endring 5. til 8.trinn	- 1,2	1,3	2,5
Andel minoritetsspråklige grunnskole	61 %	10 %	51 %

Særlig norskundervisningen sies at påvirkes av den store forskjellen i minoritetsspråklige elever. Groruddalens andel er 61% og ytre vests er 10%.

Elevsammensettingen i grunnskolen har de siste ti-årene vært i stor endring. I bydel Stovner øker minoritetsandelen fortsatt. I Alna bydel er bildet mye det samme dog med enkelte unntak. I Grorud er det noenlunde likt fordelt med økning og nedgang. Bjerke bydel skiller seg ut med tre skoler med nedgang i minoritetsspråklige og én skole med stor økning (Linderud).

²² <https://www.oslo.kommune.no/skole-og-utdanning/skoleoversikt-og-skolekrets/skoleutbygging-i-oslo/skolebehovsplanen/horing-skolebehovsplan-2026-2045/>

²³ https://www.nrk.no/stor-oslo/trosterud-foreldre-raser-mot-utdanningsetaten_-_-legger-ned-skolen-pa-feil-grunnlag-1.17409666

²⁴ Grok3-søk mai 2025

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Skoler med største endring i elevsammensetting				
Endring 2005-2023	Bydel	2005	2023	Endring %
Tokerud skole	Stovner	40 %	86 %	46 %
Groruddalen skole	Grorud	36 %	68 %	32 %
Haugenstua skole	Stovner	62 %	94 %	32 %
Stasjonsfjellet skole	Stovner	14 %	44 %	30 %
Vestli skole	Stovner	53 %	83 %	30 %
Haugen skole	Stovner	64 %	93 %	29 %
Ellingsrud skole	Alna	36 %	64 %	28 %
Linderud skole	Bjerke	65 %	93 %	28 %
Stovner skole	Stovner	54 %	82 %	28 %
Bjøråsen skole	Grorud	59 %	83 %	24 %
Haukåsen skole	Alna	35 %	56 %	21 %
Furuset skole	Alna	61 %	82 %	21 %
Høybråten skole	Stovner	14 %	33 %	19 %
Haugerud skole	Alna	64 %	81 %	17 %
Jeriko skole	Alna	45 %	62 %	17 %

Nordtvet skole	Grorud	47 %	43 %	-4 %
Tonsenhagen skole	Bjerke	31 %	25 %	-6 %
Ammerud skole	Grorud	57 %	50 %	-7 %
Rødvet skole	Grorud	44 %	36 %	-8 %
Trosterud skole	Alna	71 %	60 %	-11 %
Veitvet skole	Bjerke	69 %	46 %	-23 %
Vollebekk skole	Bjerke	63 %	39 %	-24 %

Figur: Andel minoritetselever 2025-2023, utvalgte skoler

Skolebidragsindikator

Skolebidragsindikatorerne er ment å gi en indikasjon på hva skolens innsats har å si for elevenes resultater. For å kunne måle skolens bidrag skilles ut den delen av læringsresultatet som skyldes de forutsetningene elevene har med seg. Skolebidraget kontrolleres for tidligere elevprestasjoner. I tillegg kontrolleres det for foreldrebakgrunn (utdanningsnivå, husholdningsinntekt og innvandringsbakgrunn). Skolebidragsindikatorerne gir ingen forklaring på hvorfor bidraget er som det er. De må sees i sammenheng med lokalt kunnskapsgrunnlag og annen tilgjengelig informasjon om skolens tilstand, som læringsresultater og læringsmiljø.

Siden mange eksperter er kritiske til å bruke modellen for bokstavelig på skolenivå, gjengis ikke resultatene i denne rapporten. «Skolebidragsindikatorerne er omstridt. Undersøkelsen er blant annet blitt kritisert for å si lite om hvorfor noen skoler bidrar mer til elevenes læring.»²⁵

Frafall i grunnskolen

«Nesten hver tiende elev gjennomførte ikke grunnskolen i fjor», skriver TV2 høsten 2024. De siste 10–15 årene faller stadig flere elever ut og fullfører ikke grunnskolen. At stadig flere mangler grunnskolepoeng, er et uttrykk for at de ikke har fått standpunktkarakterer i mer enn halvparten av fagene.²⁶

Faktor	Enhet	Kilde	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
Grunnskolepoeng - mangler	Antall	2024	127	96	31
Grunnskolepoeng - mangler	Andel	2024	11 %	5 %	6 %

Der 5% av elevene i Ullern, Nordre Aker og Vestre Aker mangler grunnskolepoeng er tilsvarende tall i Groruddalen 11%. Dobbelt så mange elever fra ytre øst kan få vansker med å komme inn i det videre utdanningsløpet. Utdanningsdirektoratet sier at årsakene er høyt fravær, spesialundervisning og minoritetselever som nylig har kommet til Norge.²⁷

²⁵ <https://www.utdanningsnytt.no/nasjonale-prover-oslo-skolebidragsindikatorer/ved-44-prosent-av-oslo-skolene-presterer-elevne-hoyere-pa-nasjonale-prover-enn-forventet/354587>

²⁶ <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/elevne-gir-opp-skolen/17163724/>

²⁷ <https://www.utdanningsnytt.no/fravaer-grunnskole-hoyre/naermere-5000-elever-fullforer-ikke-grunnskolen/365380>

Aktivitetsskolen (AKS)

I skoleåret 2024/2025 deltar 98 % av elevene på 1.-4. trinn i Oslos Aktivitetsskole. Deltakelsen er svært høy sammenlignet med andre kommuner. Blant grunnene er gratis og/eller gradert plass i levekårsutsatte bydeler.

10 år tidligere var deltakelsen 73,3%.²⁸ Oslo kommune publiserer ikke tall for deltakelse per bydel.

Gratis kjernetid for 1. trinn i Alna, Stovner, Grorud og Søndre Nordstrand ble innført fra 2016, og er senere utvidet til flere trinn og bydeler. I 2020 var AKS gratis for 1. trinn på alle Oslos barneskoler, og fra 2023 ble gratis deltids plass utvidet til 1.–4. trinn for alle.

Foreldrenes tilfredshet med AKS viser seg å være unntatt offentlighet.

Hvorfor får vi ikke se tallene for AKS?

DEBATT: Resultatene fra den årlige brukerundersøkelsen av AKS i Oslo er unntatt offentligheten. Foreldre må gå sammen og kreve åpenhet.

Karen Thue
ENGASJERT MOR

PUBLISERT 08.04.2024 - 15:52

Kilde: Minerva.no

Videregående skoler

Videregående opplæring skal ha høy kvalitet og gi den enkelte og samfunnet nødvendige forutsetninger for fremtidig velferd, verdiskaping og en bærekraftig utvikling. Alle elever skal oppnå grunnleggende ferdigheter og oppleve mestring og utfordring.

Ny opplæringslov innebærer at alle har rett til å fullføre videregående opplæring. Det er også åpnet for at de som allerede har fått studie- eller yrkeskompetanse kan få rekvalifisering.

De som ikke fullfører videregående skole har høyere risiko for arbeidsledighet, uførepensjonering og lavere inntekt.²⁹ Frafallet i Oslo som helhet er lavest i landet med 2,6%, men Oslo har samtidig høyest andel som dropper ut av yrkesfagene.³⁰

Groruddalens elever har en klar forbedring i fullføringen av videregående skole siste 10 år. 28% fullførte ikke i siste målte periode, noe som var en forbedring av 38% frafall. I vest er frafallet med stabilt og ligger nå på 15%.

Differansen mellom ytre øst og ytre vest er redusert fra 20%-poeng til 13% i perioden. Det er små forskjeller mellom bydelene i Groruddalen.

²⁸ Kilde: SSB tabell 11975

²⁹ <https://stami.no/prosjekt/arsaker-til-og-konsekvenser-av-droppe-ut-av-skolen-et-livsloppsperspektiv/>

³⁰ <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/analyser/2024/fravar-vgs-2023-24/slutter/>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Faktor	Enhet	Ytre Øst	Ytre Vest
Ikke fullført videregående skole 2017-20	Andel	28,5 %	15,1 %
Ikke fullført videregående skole 2006-11	Andel	37,9 %	17,6 %
Ikke fullført videregående skole	Endring	-9,4 %	-2,5 %

Kilde: Oslo kommune statistikkbanken

Fritidsaktiviteter for barn og unge

Ifølge FNs barnekonvensjon har alle barn lik rett til å delta i fritidsaktiviteter. En kunnskapsoppsummering fra 2024 viser at unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter betyr mye for livsmestring og fysisk aktivitet.³¹

9 av 10 barn med norskfødte foreldre og høy sosioøkonomisk status deltar i faste fritidsaktiviteter. Deltakelsen av barn med utenlandsfødte foreldre og lav sosioøkonomisk status er halvparten så stor. Variasjonen er betydelig mellom bydeler; fra nesten alle barn som deltar i bydel Nordre Aker til halvparten i bydel Stovner.³²

Frafall i fritidsaktiviteter skjer gjerne i form av «eskalering», det vil si at det gradvis stilles større krav til innsats. Dette er typisk for den organiserte idretten.

Ytre by vest og Groruddalen utgjør ytterpunkter for deltakelse i de fleste friluftaktivitetene. Størst er forskjellene for skisport og båtliv, men de er også betydelige for bading, klatring/naturlek og sykling.

Faktor	Enhet	Kilde	Ytre Øst	Ytre Vest
Fritidsaktiviteter barn og unge				
Badet	Andel	SSB 2021	68 %	94 %
Sykkel i naturen	Andel	SSB 2021	68 %	85 %
Båttur	Andel	SSB 2021	42 %	79 %
Klatret i naturen (to spm.)	Andel	SSB 2021	48 %	68 %
Skøyter/ski/alpint	Andel	SSB 2021	30 %	71 %

Figur: Deltakelse i utvalgte fritidsaktiviteter. Kilde: SSB

Områdesatsninger har forsøkt å bedre forholdene for fysisk aktivitet og friluftsliv, men forskere mener det fortsatt finnes for lite kunnskap om Oslobarns aktiviteter og deltakelse. SSB-tall fra 2021 viser at kun 1 prosent er fysisk inaktive i ytre by vest mot 7 prosent i ytre by øst. Andelen som er i daglig fysisk aktivitet er tilsvarende 26% og 16%. Barn som bor med én forelder er mindre aktive enn øvrige barn.

³¹ https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/bitstream/handle/11250/3127682/Rapport_Sifri_2024_4%2b-%2bKunnskapsoversikt.pdf?sequence=1&isAllowed=y

³² <https://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/barn-fra-vestkanten-mest-aktive-i-oslo>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Den organiserte idretten

Idretten er den desidert største fritidsaktiviteten for barn og unge. 92% av barn og unge i Oslo har vært medlem i et idrettslag. Deltakelsen er høyest blant majoritetsgutter og blant de med høy sosioøkonomisk status (75 %). Minoritetsjenter og ungdom fra lavinntektsfamilier deltar minst.

I Groruddalen er det anslått at kun 35–40 % av ungdom er aktive i idrettslag, et tall som er under halvparten sammenlignet med vestlige bydeler. Jenter med innvandrerbakgrunn er sterkt underrepresentert med kun 20–25 % deltakelse. Minoritetsgutter er noe mer aktive med 35 %.

I et folkehelseperspektiv er den lave aktiviteten i øst, og det store frafallet i begge områder, alvorlig for helsa. Mange av de som slutter i ungdomsidretten, stopper enten helt å trene eller nedjusterer aktivitetsnivået betraktelig. Samtidig vil de som slutter i idrettslag bruke mer av fritiden sin på skjerm, ha større risiko for bruk av rusmidler, og bli involvert i kriminell atferd. De kommer også dårligere ut på de fleste indikatorene for livskvalitet.³³

Vi har funnet informasjon om 60 idrettslag i Groruddalen. Disse tilbyr til sammen 38 idrettsgrener.³⁴ Flest byr på fotball (17), men også kampsport (11), håndball (10) og cricket (8) er utbredt.

Bydel	Idrettslag	Grener
Stovner	Høybråten og Stovner IL	11
Stovner	Stovner Sportsklubb	8
Alna	Haugerud IF	7
Grorud	Romsås IL	7
Bjerke	Linderud IL	6
Bjerke	Årvoll IL	6
Alna	Ellingsrud IL	5
Alna	Furuset IF	5
Bjerke	Veitvet Sportsklubb	5

Flere av de «gamle» idrettslagene har et bredt tilbud til sine medlemmer. Samtidig er det 46 idrettslag i Groruddalen som kun tilbyr én idrett, noe som erfaringsmessig gjør de mer sårbare for nedleggelse.

Fordeelingen av idrettsgrener er ganske lik per bydel med 37 grener i Alna, 31 i Stovner og 29 i Bjerke og Grorud. Kun åtte idrettslag som tilbyr allidrett (for småbarn).

For at idretten skal favne og holde på flere barn og unge er det behov for økonomi til administrative ressurser og kvalifiserte trenere. Ingen idrettslag i levekårsutsatte områder vil klare å selvfinansiere nok ressurser i så måte.

³³ <https://www.oslomet.no/forskning/forskningsnyheter/ungdom-fra-lavere-sosiale-lag-slutter-foerst>

³⁴ Kartlegging mai 2025 utført IAJ Consulting

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Ungt utenforskap

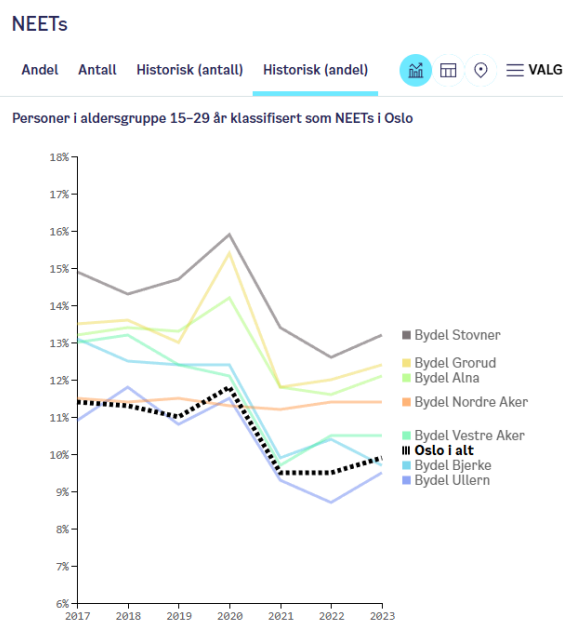
Utenforskap er å stå utenfor samfunnet og ikke delta i arbeidsliv og utdanning. I tillegg mangler de språklig eller kulturell tilknytning til samfunnet.³⁵ NEETs (not in Education, Employment or Training) brukes for å beskrive disse unge (som står utenfor arbeid, utdanning og opplæring).

Oppvekstsjefen i bydel Grorud sier til NRK i 2023 at det største problemet blant ungdom er utenforskap. «Selv om disse elevene er på skolen opplever de så lite mestring at de ikke føler seg som en del av livet på skolen. ... Det er i overgangen til videregående skole at disse elevene faller fra. Risikoen for at flere går rett inn i et utenforskap kan bety rus, problemer med psykisk helse og kriminalitet.» Han sier at mye handler om levekår, som boforhold og foreldrenes utdanningsnivå, men også om kvalitet i skolen. Han erkjenner at skolene ikke helt har greid å finne de gode verktøyene for å kompensere for levekårsutfordringene.»³⁶

Områder med særlig opphopning av utfordringer i Oslo preges av mange «NEETs»/«ungt utenforskap». Dette er personer i alder 15-29 år som overhoder ikke deltar i det åpne samfunnet.

Blant jenter er helseproblemer en vesentlig faktor til NEETs. Blant norske NEETs er 70% inaktive. Årsakene er ofte ikke kjent. Gruppen er heller ikke på leting etter arbeid. Konsekvensen er høy risiko for langvarig eksklusjon fra samfunnet da de heller ikke har kontakt med noen offentlige tjenester.³⁷

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
NEETs -15-29 år år 2023	3 367	2 837	530
NEETs -15-29 år år 2023	11,9 %	10,5 %	1,4 %
NEETs -15-29 år år 2017	3 729	2 883	846
NEETs -15-29 år år 2017	13,7 %	11,8 %	2,2 %

Tall for 2023 viser 3 367 NEETs i Groruddalen eller 12% av aldersgruppen 15-29 år. I ytre by vest er ikke situasjonen særlig bedre.

³⁵ <https://snl.no/utenforskap>

³⁶ NRK.no 24. 8. 2023

³⁷ <https://www.ks.no/contentassets/25072fbf9d4d4577899c335e431117d7/Unge-utenfor-arbeid-opplering-og-utdanning.pdf>

Levekår - Helse, kultur, tillit

Helsetjenester

Kommunene har ansvar for å sørge for gode og forsvarlige helse- og sosialtjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder eller diagnose.

Sosiale og økonomiske ulikheter i Oslo påvirker tilgangen til helsetjenester. Befolkningens helsekompetanse påvirker evnene til å navigere i helsesystemet og etterspørre hjelp de har krav på. FHI påpeker at tilpassede stedlige tjenester er nødvendige for å redusere sosiale helseforskjeller.

Oslo vest har høy bruk av privatpraktiserende spesialister og tannleger. Personer med lang utdanning bruker privatpraktiserende spesialister og tannleger oftere, mens personer med kort utdanning hyppigere bruker allmennleger og sykehusinnleggelser.

Levekårene i Groruddalen fører til større press på offentlige helsetjenester enn i ytre vest. Det er rapportert lang ventetid til fysioterapi. Frisklivssentraler og gratis tjenester for barn finnes, men språkbarrierer og lav helsekompetanse begrenser bruken.

Bydeler med levekårsutfordringer vil ha større behov for helsetjenester på grunn av høyere forekomst av alvorlige sykdommer og levekårsutfordringer. Samtidig kan disse bydelene tidvis oppleve rekrutteringsvansker for leger og lavere legedekning.³⁸

Statistikk viser befolkningens besøk hos fastlege og legevakt, men vi har ikke funnet tall fordelt på bydeler. På landsbasis viser tallene at innvandrerbefolkningen oppsøker fastlegen sjeldnere enn etniske nordmenn (2,7 vs. 3,1 konsultasjoner per person per år). Besøk hos legevakt viser samme tall for etnisk norske som for innvandrerbefolkningen. Det er antakelig ikke publisert tall for bydeler i Oslo for disse statistikkene.

Aktivitetsall for Oslo kommunes helsestasjoner og skolehelsetjeneste viser ingen større avvik mellom Groruddalen og ytre by vest.³⁹

Vi har heller ikke funnet bydelsfordelte tall for pasientbruk av sykehus, sykehjemsbeboere og hjemme- og omsorgstjenester.

Heller ikke tall som viser ventelister for helsetjenester fordelt på bydelene i Groruddalen viker å være publisert.⁴⁰

Kulturelle forskjeller og integrering

Innvandring medfører nye typer spenninger med bakgrunn i sosiale og kulturelle forskjeller når den etablerte samfunnsforståelsen utfordres.⁴¹ Grensene for kulturell toleranse blir mindre når kravet til samfunnsmessig deltagelse kulturelt/sosialt og i arbeidslivet anses stadig viktigere.

Kulturelle særtrekk kan påvirke levekår og folkehelse. Manglende sosial integrering reduserer språkutvikling, utdanningsresultater og jobbmuligheter. Innvandrere fra ikke-vestlige land hadde i 2024 dobbelt så høy arbeidsledighet som den øvrige befolkning (7,2 % vs. 3,5 %).

³⁸ Grok-søk mai 2025

³⁹ Tabell 12401 hos SSB

⁴⁰ Grok-søk mai 2025

⁴¹ <https://snl.no/integrering>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Lav grav av integrering kan medføre sosial ekskludering av grupper og gi lavere livskvalitet og flere psykiske helseproblemer spesielt blant unge.

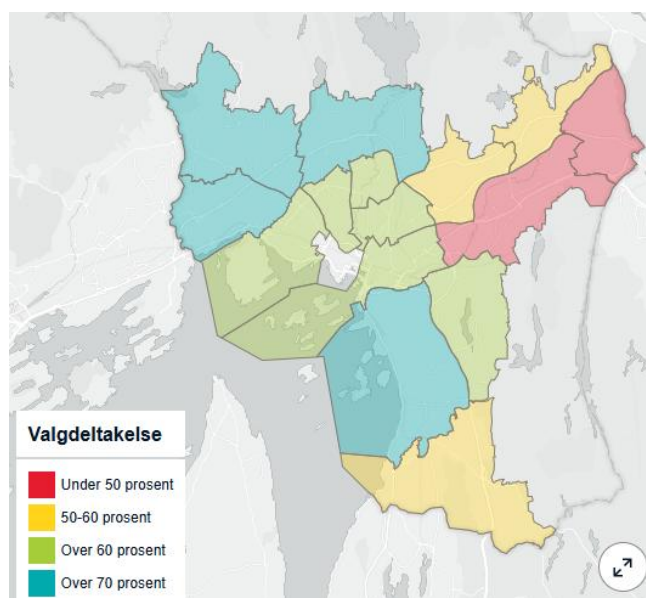
Diskriminerende effekter kan ligge innebygget i samfunnssystemet, og enkelte normer i fremmede kulturer kan medføre diskriminering.

- Direkte diskriminering er forskjellsbehandling som har direkte sammenheng med kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne.
- Indirekte diskriminering er når en tilsynelatende nøytral bestemmelse negativt påvirker pga. kjønn, etnisk bakgrunn, seksuell orientering, eller nedsatt funksjonsevne.

Demokratisk deltakelse

Et demokratisk samfunn hviler på at hele befolkningen har like rettigheter og muligheter til å delta i beslutningsprosesser. Vern av mindretallet er et avgjørende prinsipp i en demokratisk rettsstat og et demokratisk samfunn.

For at demokratiet skal opprettholdes er valgdeltakelse sentralt. Ved lokalvalget i Oslo i 2023 stemte under halvparten i befolkningen i de to bydelene Alna og Stovner. Også Grorud lå lavt med 50,9% valgdeltakelse.⁴²

Figur: Valgdeltakelse lokalvalget i Oslo 2023

Valgforskere mener hovedårsaken er forskjeller i utdanning og innvandrerandel. Men noe skyldes også politikken. Partiene i Oslo ikke lykkes godt nok med å appellere til velgere i Groruddalen.

Også tidligere var det geografiske forskjeller, men det nye er hvor stor denne forskjellen har blitt. På 1970-tallet differansen på det meste 11 %-poengs forskjell i oppmøte mellom beste og svakeste bydel.⁴³ I 2023 var forskjellen økt til 29%-poeng.

⁴² <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-har-mindre-tillit-til-sine-medmennesker>

⁴³ <https://www.faktisk.no/artikkel/rekordstort-valgspråk-i-oslo/111719>

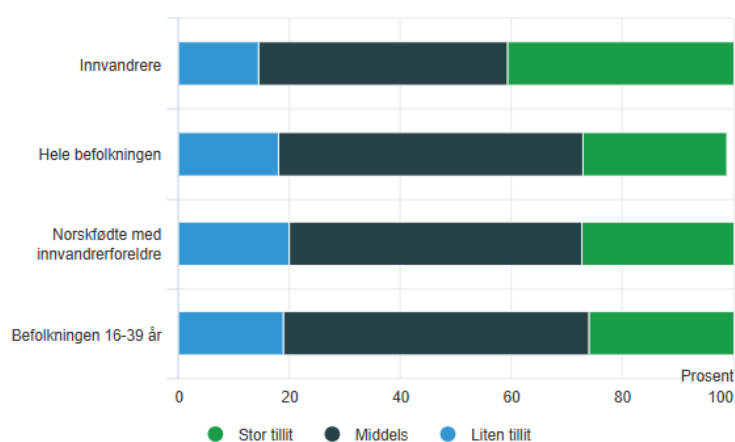
Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

En SSB-undersøkelse fra 2019 viser at 22% av innvandrerne uttrykker liten tillit til andre mennesker, mens det samme bare gjelder 6% i befolkningen generelt. Lengre botid gir mer tillit til andre mennesker i det norske samfunnet.

Arbeidsledighet, dårlig råd og diskriminering reduserer tilliten til samfunnssystemet.⁴⁴

41% av innvandrerne har stor tillit til det politiske systemet, mot 26% i resten av befolkningen. Tilliten til samfunnets institusjoner gjør at borgerne stoler på at offentlig forvaltning fungerer. Uten denne tilliten vil ikke personer være like villige til å betale skatt eller la offentlige instanser stå for omfordelingen i samfunnet.

Figur 2. Tillit til det politiske systemet for innvandrere, norskfødte med innvandrerforeldre, og hele befolkningen

Kilde: Levekårsundersøkelsen blant personer med innvandrerbakgrunn 2016, Statistisk sentralbyrå.

Tillitsnivået mellom innvandrere fra ulike land varierer. Innvandrere fra Eritrea har den største andelen med stor tillit (69%), mens andelen er minst blant innvandrere fra Polen (28%).

Utdanningsnivå

Utdanningsnivået i befolkningen har en sterk sammenheng med sysselsettingsnivået, og bidrar til å forklare befolkningens muligheter i arbeidsmarkedet. Mulighetene blir færre og jobbsikkerheten lavere når kompetansen er mindre og smalere.

Lav utdanning henger sammen med dårligere arbeidsforhold, lavere inntekt og høyere sykefravær.

Andelen med lav utdanning har gått betydelig ned i tre av fire bydeler i Groruddalen de siste 20 år. I Stovner er tallet vedvarende høyt med 34%, mens det i vest er et gjennomgående høyt nivå og kun 8% med et lavt utdanningsnivå.

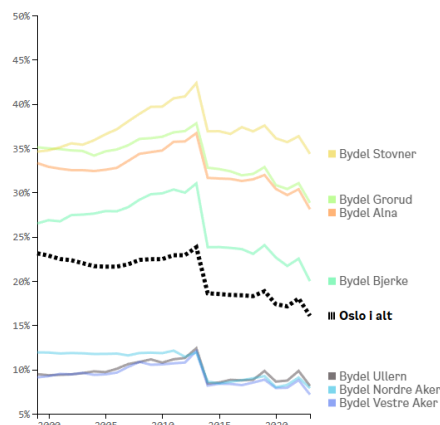
⁴⁴ <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-har-mindre-tillit-til-sine-medmennesker>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Lav utdanning

Andel Antall Historisk (andel) Historisk (antall) VALG

Personer 30–59 år med lav utdanning i Oslo

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Sysselsetting

Andelen av den voksne befolkningen (30-59 år) som ikke er i arbeid er økende i Groruddalen. Arbeidsledigheten er dobbelt så høy som på ytre vestkant. 8 000 flere ledige i ytre øst utgjør en differanse på 20%.

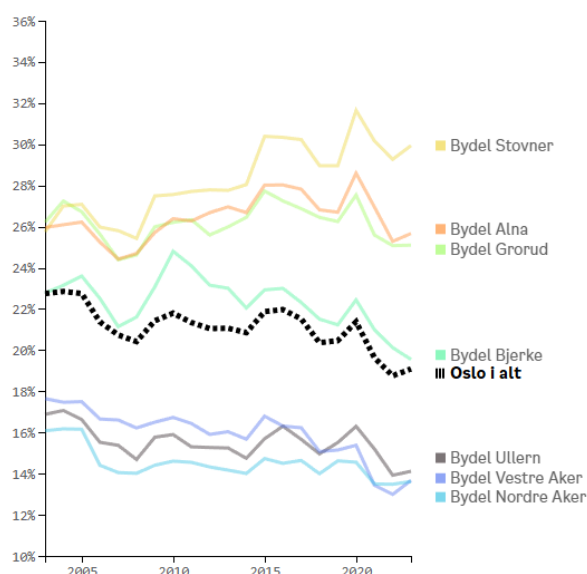
Mens ledigheten i ytre vest er redusert siste 20 år, er den relativt stabil på 25% i Groruddalen.

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse	xg
Ikke sysselsatte 30-59 år, 2023	16 478	7 915	8 563	2,1
Ikke sysselsatte 30-59 år, 2023	25 %	14 %	11 %	
Ikke sysselsatte 30-59 år, 2004	26 %	17 %	10 %	

Ikke sysselsatte

Andel Antall Historisk (antall) Historisk (andel) VALG

Ikke sysselsatte 30–59 år i Oslo

Figur: Ikke sysselsatte i Oslo i aldersgruppe 30-59 år, 2004-2023

Levekår - Bolig og nærmiljø

Boligmassen

Groruddalen er kjent for den tidstypiske modernistiske boligbyggingen på 1960–70-tallet. Trosterud, Lindeberg, Furuset, Ammerud og Haugenstua har betydelig høyblokkbebyggelse. Den massive utbyggingen ble sett på som nødvendig for å møte boligmangelen.

Groruddalen har relativt mye blokker, men også relativt mange store leiligheter. I Bydel Stovner er det et markant skille mellom delbydelene. Fossum (96% blokkboliger), Rommen (94%), Haugenstua (89%) og Vestli (78%) er blokkområder, mens delbydel Stovner (15%) og Høybråten (23%) er typiske småhusområder.

Bomiljøene er forbedret blant annet gjennom Groruddalssatsingen, men mangler ofte de grønne mer eksklusive omgivelsene i Oslo vest.

Groruddalen trenger ikke først og fremst flere store boligmaskiner

Blokkettheten i hele Groruddalen er 75%, mens tilsvarende tall på ytre vestkant er 52%. Forskjellene øker til tross for at politikere stadig har forespeilet det motsatte.

Faktor	Enhet	Groruddalen	Ytre by vest	Differanse
Bygningstyper				
Totalt antall boliger	Antall	61 713	64 554	- 2 841
Andel blokker 2024	%	75,1 %	52,1 %	23 %
Andel blokker 2012	%	73,3 %	51,0 %	22 %

For å skape bofasthet og stabile bomiljø er boligsammensetningen viktig. Tilgang til egnede boliger for ulike livsfaser er gunstig. Det samme er selvfølgelig gode skoler og barnehager. Det er liten tvil om at 18% rekkehus og 7% eneboliger er for lavt i Groruddalen. Ytre vest har langt bedre fordeling av boliger med 52% blokkleiligheter og 48% eneboliger og flermannsboliger.

Faktor	Enhet	Groruddalen	Ytre by vest	Differanse
Andel rekke-/tomannsboliger	%	18 %	30 %	-12 %
Andel eneboliger	%	7 %	18 %	-11 %

Den store andelen ett-romsleiligheter i deler av Groruddalen bidrar til lavere bostabilitet. Rimelige småleiligheter tiltrekker seg førstegangskjøpere, studenter, enslige med lav inntekt. Samtidig disponeres en vesentlig av kommunen til sosiale tiltak.

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

1001 Ammerud	1 rom	620	31 %
1004 Grorud	1 rom	340	21 %
1104 Haugenstua	1 rom	330	21 %
1206 Tveita	1 rom	569	19 %

I delbydel Ammerud er 31% av alle boliger ett-romsleiligheter. Høye andeler ett-roms finnes også i delbydelene Grorud, Haugenstua og Tveita.

Leieboliger

Det er ingen vesentlige forskjeller i hvor mange som bor i leiet bolig i de to analyseområdene. Andelenes er 21% og 23%, noe økende i Groruddalen og mer stabil i ytre vest.

Faktor	Groruddalen	Ytre by vest	Differanse
Eieforhold bolig			
Leier bolig - andel 2023	21 %	23 %	-2 %
Leier bolig - andel 2015	19 %	23 %	-4 %

Kommunale boliger

Kommunale boliger tildeles vanskeligstilte i boligmarkedet. Kriteriene er lavinntekt, trangboddhet og/eller høy gjeldsbelastning. Oslo kommune disponerte 13 000 utleieboliger i 2020. Boligene er ulikt fordelt mellom bydelene med høyest andel i Sagene og Gamle Oslo.

Omfanget av kommunale boliger er vedvarende høyt og var i 2023 dobbelt så stort i Groruddalen som i ytre by vest. Mens 4,1% av boligene i dalen er kommunale, er tallet i ytre vest 2,0%. I begge områder disponerer kommunen nå om lag 300 flere boliger enn i 2016.

Faktor	Groruddalen	Ytre by vest	Differanse
Kommunale boliger - 2023	2 555	1 262	1 293
Kommunale boliger - 2016	2 219	988	1 231
Kommunale boliger - endring #	336	274	62
Kommunale boliger - andel 2023	4,1 %	2,0 %	2,2 %

Mange kommunale boliger i ett område medfører opphopning av husholdninger med sosiale og/eller økonomiske utfordringer. Bomiljøet påvirkes negativt og særlig hvis det ikke investeres i særlig oppfølging og vedlikehold.

Trygghet og trivsel

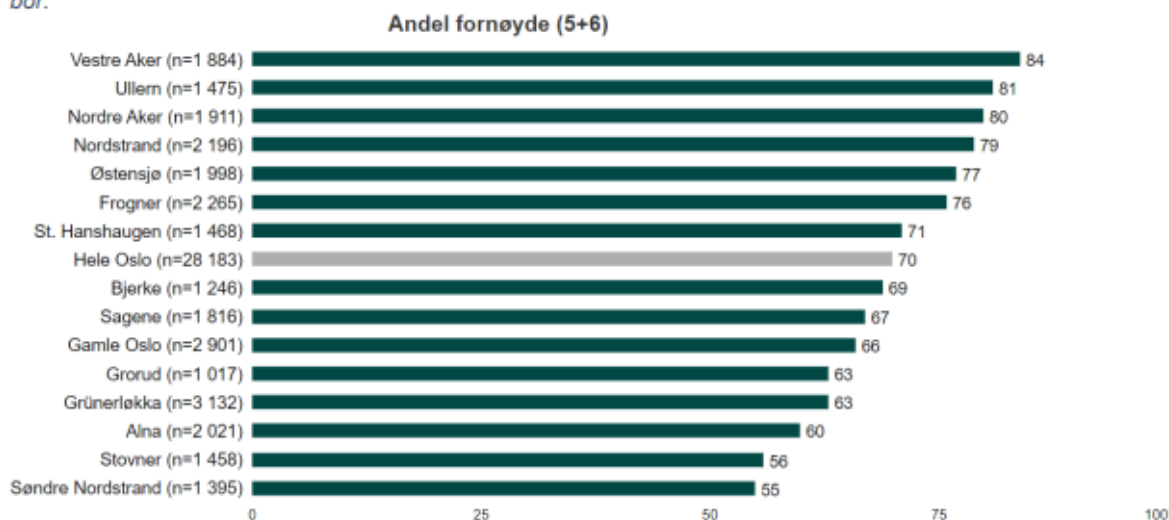
Trivsel påvirkes av mange faktorer. De fysiske omgivelser i bomiljøet som grøntområder, rekreasjonsarealer, transporttilbud, tilgjengelighet, boligstruktur og uterom er viktige. Et annet viktig område er sosiale møteplasser og aktivitetstilbud.

Rus, psykisk uhelse og negative ungdomskulturer medfører problematferd som vold og trusler. Dette skaper utrygghet i nærmiljøet. Groruddalen opplevde en kraftig nedgang i kriminalitet frem til midten av 2010-tallet. De senere år har ungdomskriminalitet, særlig vold og vinningslovbrudd økt.

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Innbyggerundersøkelsen fra 2023 viser at mellom 56 og 69 % av borgerne i Stovner, Alna, Grorud og Bjerke føler seg rimelig trygge når de ferdes ute på kveldstid i eget nærområde. Tilsvarende tall for Ullen, Vestre Aker og Nordre Aker er 80 til 84%.⁴⁵

Figur 6.3 Andel som er svært eller ganske fornøyd med trygghet når det gjelder å ferdes ute på kveldstid der du bor.

Kilde: Innbyggerundersøkelsen i Oslo 2023

Statistikken for anmeldte lovbrudd (alle typer)⁴⁶ viser 1,5 ganger høyere forekomst i Groruddalen enn i vest. Antall anmeldelsene har økt med 10% i ytre vest mot kun 2,5% i ytre øst.

Faktor	Groruddalen	Ytre by vest	Differanse	xg
Anmeldte lovbrudd 2023	9 023	6 209	2 814	1,5
Anmeldte lovbrudd 2017	8 804	5 658	3 146	1,6
Anmeldte lovbrudd 2017-23 endring	219	551		
Anmeldte lovbrudd 2017-23 endring	2,5 %	9,7 %		

Boligprisene

Boligprisene i Oslo drives av faktorer som inntekt, beliggenhet, boligtype, infrastruktur og omdømme. Og ikke minst er kjøpekraften til innbyggere og mulige innflyttere prisdannende.

Områder som får nye og bedre kollektivtilbud, skoler, sykehus eller andre offentlige tjenester opplever ofte økte boligpriser. Investeringer i bomiljø og godt vedlikehold gjør områder mer attraktive.

Begge analyseområder har hatt betydelig prisvekst og det er små forskjeller. I Oslo vest er kvadratmeterprisen for blokkleiligheter 42% høyere enn i Groruddalen. Prisene er lavest i Stovner og høyest i Nordre Aker.

⁴⁵ Oslo kommunes innbyggerundersøkelse 2023

⁴⁶ Fordeling etter gjerningssted

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest
Boligpriser blokkleiligheter		
Kvadratmeterpris 2024	67 725	96 400
Kvadratmeterpris 2005-2024	253 %	240 %

Kilde: Oslo kommune statistikkbanken

Transportsystemer og tilgjengelighet

Ruters prosjekt «KVU kollektivløsninger i Groruddalen»⁴⁷ fra 2021 danner grunnlag for investeringer i kollektivsystemet i Groruddalen.

Rapportens hovedkonklusjonen er: «I Groruddalen med Hovinbyen er det behov for å videreutvikle et attraktivt og ressurseffektivt kollektivnettverk. Det er behov for økt kapasitet, tilpasset pågående og planlagt byutvikling.»

Rapporten viser at følgende tverrforbindelser er foreslått:

- Koble Grorudbanen med Furusetbanen via Lørenskog
- T-baneforbindelse mellom Trosterud og Økern/Hasle/Risløkka
- Sammenkobling mellom Grorudbanen og Furusetbanen nord i Groruddalen
- T-baneforbindelse mellom Økern og Furuset
- Bryn som nytt knutepunkt, S-bane som kobles til Hovedbanen, Breivoll erstatter Alna
- Trikk fra Majorstuen til Bryn over Carl Berner, Hasle og Helsfyr
- Trikk fra Bryn til Sinsen via Økern
- Trikk til Tonsenhagen som erstatning for linje 31, med mulig forlengelse til Linderud/Veitvet og på sikt i retning Trosterud
- Ensjøsvingen (kobling Bryn–Carl Berner for T-banen)

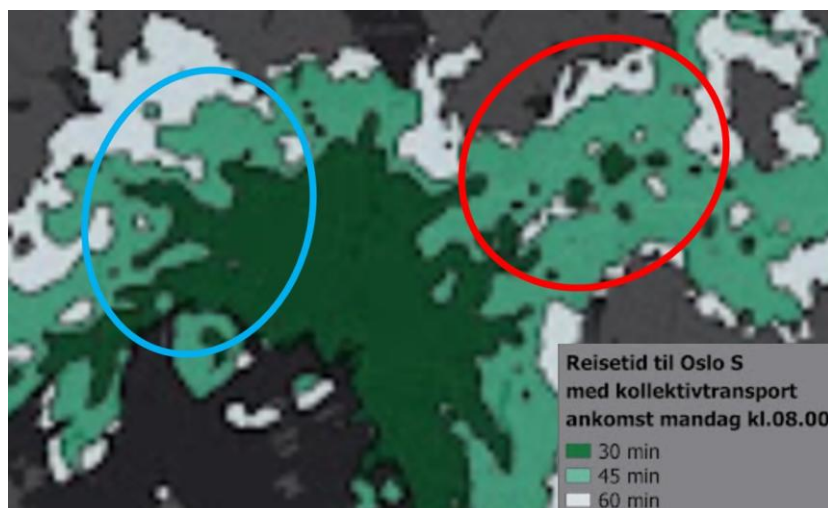
Ruters behovsanalyse fra 2017 konkluderer med at «... det vil være mest nytte av en tverrforbindelse jo lenger sør i dalen den bygges.»

For å øke områders attraktivitet er det vesentlig at reisetiden ledsages av god og rask kollektivtransport. Dette gjelder både til/fra sentrum og innen lokalområder.

Tog gir den klart korteste reisetiden over noe lengre avstander, men tilbudet er begrenset innen Oslo. Også forstadsbane kan være effektivt. Reisetiden fra Groruddalen og ytre vest til/fra sentrum er vanskelig å sammenligne. Kartet nedenfor viser i sum kortere reisetid (mer mørk grønne felter) fra ytre vest enn i Groruddalen.

⁴⁷ <https://ruter.no/contentassets/99fb664e60184d86b4320f067997f513/kvu-groruddalen.pdf>

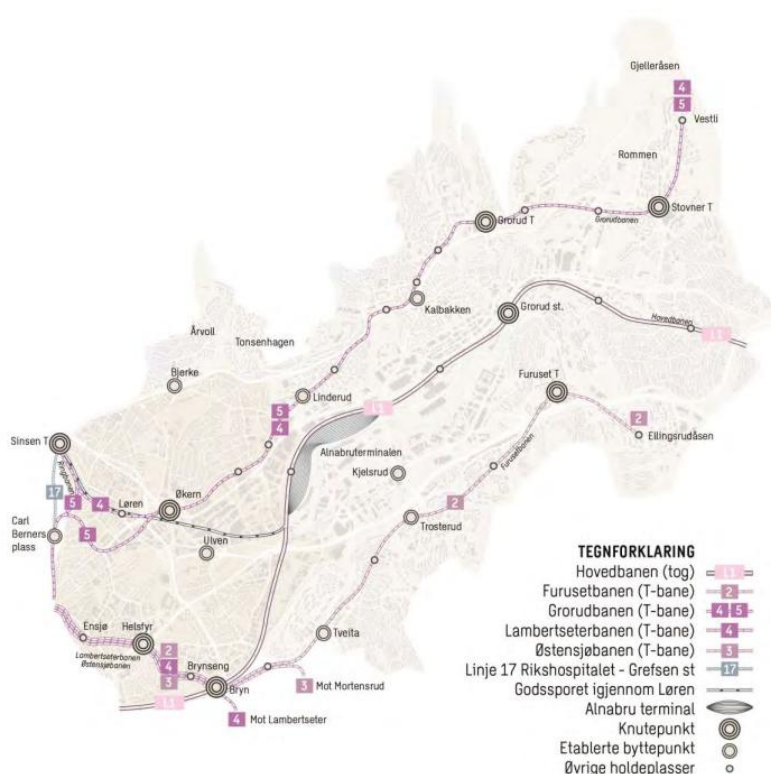
Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Kilde: artografi.blogspot.com

Reisetiden for t-banen er i snitt lengre til/fra Groruddalen enn vestover. Fra siste stopp Vestli tar det 26 minutter inn til Jernbanetorget. Fra Ekstraveien ytterst i vest er reisetida til Jernbanetorget 18 minutter.

Groruddalen preges av langsgående banestrekninger. Behovet for tverrgående og rundbaner er etterspurt i lang tid.

Figur: Baneinfrastruktur i Groruddalen. Kilde: Rute KVV 2021

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Reisetiden med kollektivtransport er høy sammenlignet med bil på interne reiser i Groruddalen, og prognoser tilsier at kollektivtransport vil være lite konkurransedyktig i flere grunnkretser i 2046.

Levekår - Sosiale og økonomiske forhold

Sosioøkonomisk betyr at noe har å gjøre både med sosiale forhold og økonomiske forhold, men viser også til samspillet mellom det sosiale og det økonomiske. Uttrykket deles gjerne i:

- **Sosioøkonomisk status:** Beskriver hvilken sosial klasse personen hører til rangert etter sosial status
- **Sosioøkonomisk ulikhet:** Beskriver ulikhet i inntekt og formue ut fra en inndeling av befolkningsgrupper etter inntektsstørrelse, utdanningslengde og yrkestilknytning

Økonomisk ulikhet bidrar til å skape sosial ulikhet i form av ujevn fordeling av ressurser og goder i samfunnet. Fordelingen påvirker en rekke forhold og ikke minst forklarer den ulikheter i befolkningens helsetilstand.⁴⁸

Inntekt og formue

Husholdningsinntekt etter skatt beskriver godt kjøpekraften i et hushold da summen av alle individuelle inntekter inngår.

Inntektsforskjellene mellom øst og vest er store. Ytre vests inntekt er 1,5 ganger større enn i ytre øst, tilsvarende 140 000 kr. per år. Inntekten er relativt jevnt fordelt på bydelsnivå i Groruddalen, mens Vestre Aker trekker godt opp i ytre vest.

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse	xg
Inntekt og formue				
Husholdningsinntekt etter skatt 2023	441 500	664 667	- 140 500	1,51
Husholdningsinntekt etter skatt 2007	256 500	389 000	- 61 500	1,52
Gjennomsnittsformue 2023	645 906	3 863 483	- 3 217 577	6,0

Gjennomsnittsinntekten i delbydeler i Oslo viser store og kraftig økende forskjeller. Mens snittinntekten i delbydel Fossum i 2023 var 255 000 kr. er den 1,6 millioner kr. på Bygdøy. Forskjellen i gjennomsnittsinntekt i de ti fattigste og de ti rikeste delbydelene i Oslo er 1 000 000 kroner.

Forskjellen mellom de fattigste og rikeste delbydelene fortsetter å øke kraftig. Siden 2008 har inntektene i de rikeste delene økt 98% mot 55% i de fattigste områdene.

⁴⁸ Ref. Groruddalens rapport om helsetilstanden i Groruddalen, mars 2025

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Gjennomsnittsinntekt				Gjennomsnittsinntekt			
Delbydel	2023	2008	Endring %	Delbydel	2023	2008	Endring %
0501 Bygdøy	1 667 000	563 000	196 %	1102 Fossum	255 000	174 000	47 %
0706 Grimelund	1 191 000	592 000	101 %	1103 Rommen	273 000	175 000	56 %
0705 Slemdal	1 146 000	645 000	78 %	1104 Haugenstua	286 000	179 000	60 %
0702 Holmenkollen	936 000	510 000	84 %	1101 Vestli	289 000	213 000	36 %
0707 Vinderen	906 000	486 000	86 %	1201 Furuset	295 000	190 000	55 %
0704 Holmen	866 000	489 000	77 %	1005 Romsås	300 000	186 000	61 %
0502 Frogner	864 000	429 000	101 %	1504 Bjørnerud	308 000	185 000	66 %
0605 Skøyen	826 000	465 000	78 %	0901 Veitvet	313 000	199 000	57 %
1403 Bekkelaget	784 000	416 000	88 %	1506 Bjørndal	321 000	222 000	45 %
0603 Ullern	763 000	437 000	75 %	1501 Holmlia Syd	328 000	196 000	67 %
Snitt endring			98 %	Snitt endring			55 %

Formuesforholdene er svært forskjellige med et gjennomsnitt i ytre vest som er seks ganger så høyt som i ytre øst. Medianformuen⁴⁹ på Bygdøy er kr. 623.000, mens den er kr. 0 på Furuset.

Publiserte oversikter over nettoformue etter bydeler i Oslo er ikke funnet, men Aftenposten la i 2023 ut søkbart kart over inntekt og formue etter postnummer.⁵⁰

Barnefamiliers økonomi

En viktig indikator for levekår år er inntekten til barnefamilier. Vedvarende lavinntekt er regnet etter nasjonal (og ikke Oslos inntektsgrense).⁵¹ 766 husholdninger i Groruddalen og 285 i ytre by vest omfattes, en forskjell på 2,7 ganger flere i dalen.

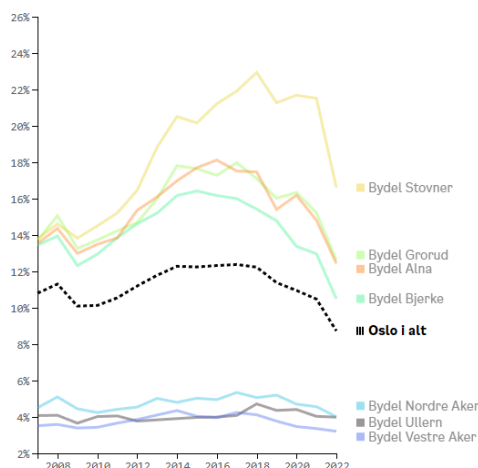
Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
Lavinntektshushold. med barn 2022	766	285	481
Lavinntektshushold. med barn 2022	17,6 %	4,9 %	11,9 %
Lavinntektshushold. med barn 2014	18,5 %	5,6 %	12,4 %

Andelen fattige barnefamilier er 17,6% i øst mot 4,9% i vest, en liten nedgang i begge områder.

Lavinntekt

Andel Antall Historisk (andel) Historisk (antall) VALG

Barnehusholdninger med lav inntekt korrigert for formue i Oslo

⁴⁹ Tallet i midten i en rangert liste

⁵⁰ <https://www.aftenposten.no/oslo/i/qPey90/skattekartet-for-2023-fremdeles-store-sprik-i-inntekt-mellom-oest-og-vest-i-oslo>

⁵¹ Inntekt som i snitt er under 60 prosent av medianinntekten i Norge i løpet av de siste tre årene. Oslo har en høyere inntektsgrense.

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Stovner har flest lavinntektshusholdninger med barn med 23%, mens Ullern har færrest med 4,4%. Det er ingen levekårsutjevninger å spore for denne gruppen i perioden.

Sosialhjelpsmottakere

Mottakere av økonomisk sosialhjelp i Oslo kommune har økt betydelig over tid. Andelen er 2,4 ganger høyere i Groruddalen enn i ytre vest. Henholdsvis 4,0 og 1,7% av befolkningen er avhengige av økonomisk støtte fra kommunen.

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
Sosialhjelpsmottakere 2023	5 910	2 456	3 454
Sosialhjelpsmottakere - endring 2008-23	1 370	662	708
Sosialhjelpsmottakere - endring 2008-23	30 %	37 %	
Sosialhjelpsmottakere - Andel 2023	4,0 %	1,7 %	

Antallet mottakere har økt med 1 370 i Groruddalen og 662 i ytre vest siden 2008. Befolkningsandelen på stønad øker med omtrent samme nivå i de to områdene.

Løsningene

Tiltak - Boligpolitikken

Plan- og bygningsloven har krav som skal unngå tett og belastende utbygging i enkeltområder og det skal sikres balanse mellom bydeler.

Kommuneplanen skal fordele boligbygging og fortetting rettferdig mellom øst og vest. Knutepunktutvikling skal fordeles balansert i Oslo.

Statlige planretningslinjer stiller krav til sosial og geografisk balanse i kommuners boligbygging. Boligers størrelse og kvalitet inngår i balansekravene.

For å sikre at kravene blir hensyntatt bør det stilles krav til at Oslo kommune jevnlig dokumenterer utviklingen etter disse kriteriene.⁵²

Oslo | Byutvikling

Mener vestkanten blir skjermet mot boligbygging

Byrådet vil skåne Smestad mot fortetting. – Vestkantbyrådet viser sitt sanne ansikt, mener opposisjonen. – Helt feil, sier byråden.

Kilde: Aftenposten 9.5.2025

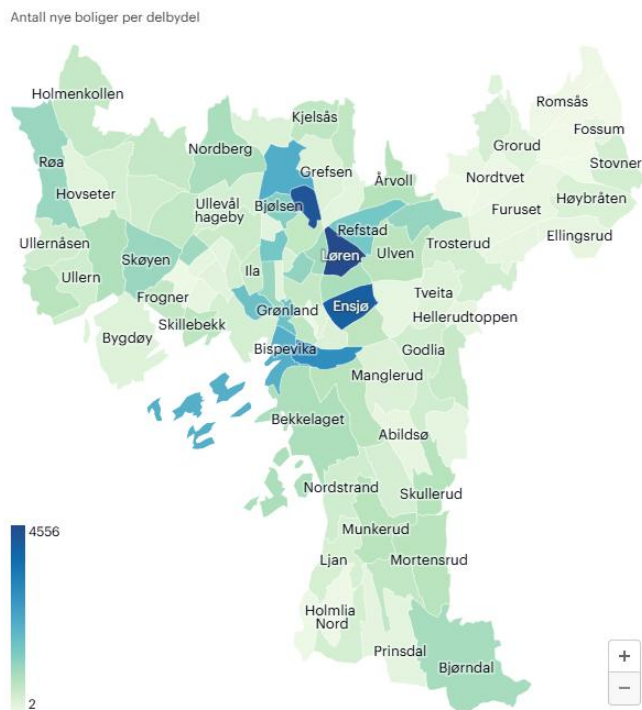
«I 2015 lanserte byrådet i Oslo ny kommuneplan. Og skapte ramaskrik. Flere småhusområder var blinket ut til «bymessig fortetting» med blokker. Da en ny plan ble vedtatt i 2018, var flere av de mest omstridte områdene fjernet: Blant annet Nedre Grefsen, Borgen og Nydalen vest. Men Smestad og Slem dal i vest forble i planen til tross for sterke protester. Før valget i 2023 lovt

⁵² Med forbehold om at dette allerede gjøres

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Høyre og Venstre at Smestad skulle droppes som utviklingsområde. I mars i år ba byråd James Stove Lorentzen (H) om at også Slemdal skulle ut.»⁵³

Siste 20 år er det bygget 72 000 nye boliger i Oslo, men nesten ingen nord i Groruddalen. Mest er bygd i indre by øst, men også vestover er det bygget boliger.

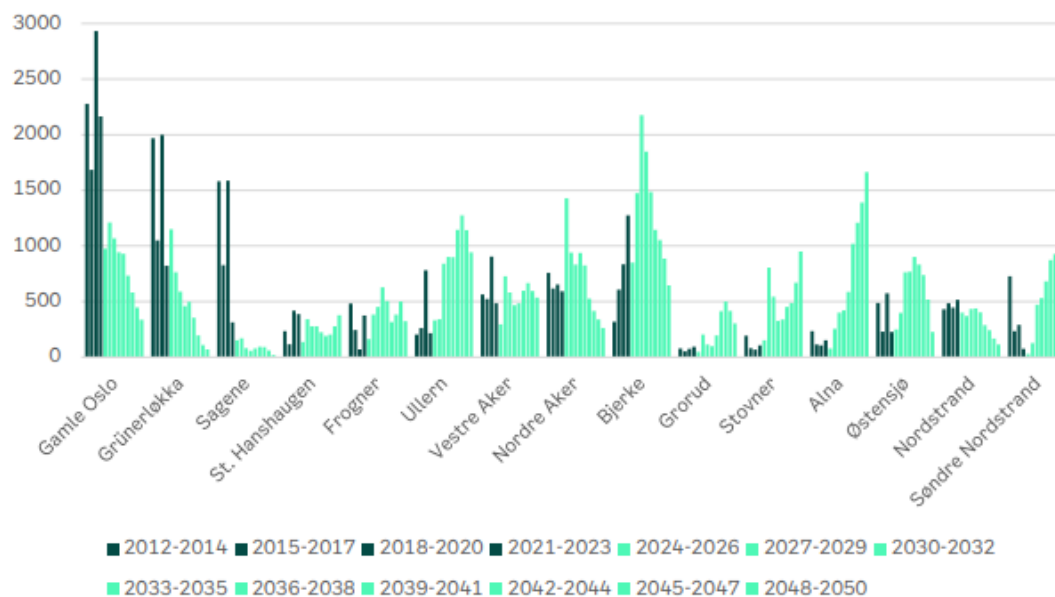

Figur: Nye boliger 2000-2022 fordelt etter områder i Oslo | Kilde: Aftenposten 9.7.2023

En framskriving av byggeplanene mot år 2050 viser at Groruddalen vil måtte absorbere en stor andel av de nye boligene. Bydel Bjerke får flest i hele Oslo, men også Alna vil vokse mye.

⁵³ Aftenposten 9.5.2025

Figur 9. Boligbygging i treårsperioder etter bydel. Statistikk 2012-2023, framskrevet 2024-2050.

Figur: Befolkningsframskrivingen for Oslo 2024 rapport

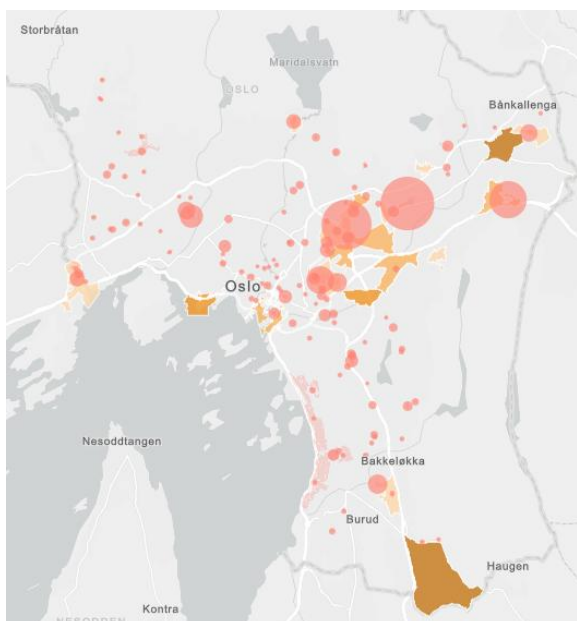
Bydelene Bjerke, Alna og Søndre Nordstrand antas å få mest boligbygging. Selv om anslaget bygger på foreliggende planer, vil framdriften påvirkes av markedssvingninger. Dette gjør det utfordrende å anslå antall boliger som vil bli ferdigstilt fra år til år.

Oslo kommune har to sentrale størrelser som beskriver utbyggingspotensialet:⁵⁴

- Boligreserven beskriver antall boliger fordelt på godkjente planer, det vil si der detaljreguleringsplaner er klare for byggesøknad
- Områdereserven som per nå inneholder 39 050 boliger fordelt på 19 planer. Her foreligger områdeplaner, mens detaljregulering foreløpig mangler

⁵⁴ <https://www.oslo.kommune.no/byutvikling/bolig-og-omradereserven/>

Levekårsforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Figur: Oversikt over bolig-(rød farge) og områdeserven (brun farge) per januar 2025⁵⁵

En sammenstilling fordelt på Groruddalen og ytre by vest viser et enormt stort sprik i hvor det skal bygges i fremtiden.

Boligreserven Oslo 1.1.2025	Andel	Boliger i plan	Boliger i reserve	Andel
Groruddalen	39 %	22 150	16 831	47 %
Ytre by vest	2 %	1 300	595	2 %

Viktigere enn noen gang blir lokal medvirkning og påvirkningsmulighet i byggeplanene. Det må forventes boligtyper og størrelser som passer med eksisterende boliger. Ikke minst er krav til byggenes estetikk og kvalitet viktig. Videre må det stilles strenge krav til bomiljø, uteområder og områdeløft når 20 000 nye enheter skal bygges.

Tiltak - Byrådets plan for utjevning av levekårsforskjeller

Sintef fikk i 2023 i oppdrag å forelså ny utjevningsmodell for sosiale stønader i Oslo. Sintefs rapport ble av Byrådet sett på kun som et grunnlag for nye kriterier og man etablerte en intern arbeidsgruppe for å ta kontroll på saken.

Etter en høringsrunde ble det endelige forslaget fremlagt i mai 2025. I høringsrunden fikk forslaget omfattende kritikk spesielt da det ikke var tatt høyde for den kraftige økningen mange bydeler hadde hatt til sosialhjelp de siste årene.

Byrådets egen modell endret flere av Sintefs kriterier. I tillegg ble vektingen og sammensettingen av kriterier endret.

⁵⁵ <https://storymaps.arcgis.com/stories/356b26abc76f4fbd98a3f9796f46c296>

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Resultatet av den nye modellen er 34 MNOK mindre til Groruddalen og 48 MNOK mer til bydelene i ytre by vest. Byrådet poengterer at de levekårsutsatte bydelene i Oslo øst fortsatt vil få mest penger pr. innbygger, men at de får mindre enn i dag.⁵⁶

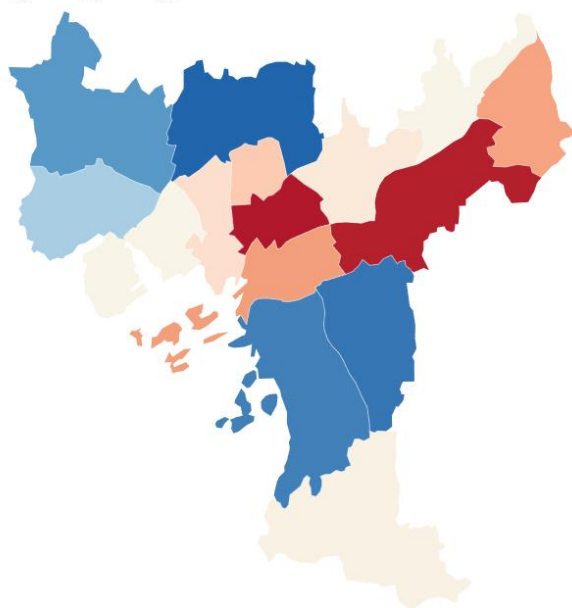
Oslo | Levekår

Byrådet ville ta fra øst og gi til vest. Nå justerer de kurs etter massiv kritikk.

Beløpene er oppgitt i millioner kroner (2025-kroner). De vil bli faset inn over to år, ifølge byrådets forslag.

Antall millioner kr. i forskjell
med ny modell

-20 ±0 +20

Map: Birgitte Iversen • Kilde: Byrådsavdelingen for finans.

Kilde og grafikk: Aftenposten 10.5.2025

I Groruddalen er det spesielt Alna med -19,8 MNOK og Stovner med -11,2 MNOK som gis mindre penger til sosialhjelp. Samtidig får Nordre Aker +23,6 MNOK og Vestre Aker +15 MNOK mer.

Faktor	Ytre Øst	Ytre by Øst				Ytre Vest	Ytre by Vest		
		Alna	Stovner	Grorud	Bjerke		Ullern	Nordre Aker	Vestre Aker
F04ABC samlet endinger									
Budsjettforslag oppr. 2025	1 152 525 000	379 297 000	314 139 000	208 639 000	250 450 000	321 613 000	81 365 000	138 788 000	101 460 000
Nytt forlag fra Byrådet 2025	1 118 340 000	359 515 000	302 911 000	208 438 000	247 476 000	369 519 000	90 658 000	162 419 000	116 442 000
Omfordelt - etter høring 2025	- 34 185 000	- 19 782 000	- 11 228 000	- 201 000	- 2 974 000	47 906 000	9 293 000	23 631 000	14 982 000

En lignende omfordelingen ble også gjort i 2016. Ses omleggingene samlet⁵⁷ har Groruddalen mistet 67 MNOK, men ytre vest fått tildelt 74 MNOK mer. Den samlede omfordelingen i perioden er på 141 MNOK.

⁵⁶ Gjennomsnittsbetøpet for bydelene i ytre by vest er kr. 2247 per innbygger, og kr 7 680 i Groruddalen.

⁵⁷ Ikke omregnet 2016-beløpene til 2025-kroner

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Faktor	Ytre Øst	Ytre Vest	Differanse
Omfordelt - etter høring 2025	- 34 185 000	47 906 000	82 091 000
Omfordelt 2016	- 32 674 000	26 329 000	59 003 000
Sum omfordelt siste 10 år	- 66 859 000	74 235 000	141 094 000

Endringen blir av Byrådet betegnet som liten sammenlignet med byens samlede utgifter på området. For de mest utsatte bydelene er dog reduksjonen betydelig. Der Alna har mistet 31 MNOK, Stovner 22 MNOK og Grorud 15 MNOK, har Nordre Aker fått 32 MNOK, Vestre Aker 26 MNOK og Ullern 15 MNOK mer.

Groruddalen Miljøforum (GM) har forespurt Byrådet om dataserier for de nye kriteriene. Ønsket var å se utviklingen i perioden 2004-2023 for å ettergå om omfordelingen fulgte faktagrunnlaget.

Etter en del korrespondanse, via postmottak og svarbrev med to underskrifter, endte vi opp med tall for kun ett år og altså ingen tidsserie slik vi ba om. For ordens skyld viser vi deler av korrespondansen som dokumenterer at Byrådet er lite villige til å gi innsyn i hvorfor pengestrømmen ble snudd.

- Antall per nytt kriterium for perioden 2004-2024 fordelt på bydel (eventuelt kun 2004, 2014 og 2024)

Byrådsavdelingen har ikke utarbeidet kriterietall for nye kriterier for årgangene 2004 og 2014, og kan derfor ikke oversende dette. Vedlagt (ark 1) er kriterieverdier for budsjettårgangene 2024 (benyttet i høring) og 2025 (benyttet i justert sak).

Faksimile: Screen shot fra korrespondanse med Byrådsavdelingen

GMs oppfølgingsspørsmål var: Stemmer det at dere kun har innhentet tall fra ett spesifikt år for de nye kriteriene? Hvis ikke vil vi gjerne se tallene i en tidsserie.»

Svar fra Byrådsavdelingen: «Nei, det stemmer ikke at vi kun har innhentet tall for et spesifikt år. Som en del av arbeidet er det innhentet tall for flere årganger, for eksempel fikk du oversendt tall for to budsjettårganger. Årgangene 2004-2014 er likevel ikke blant de innhentede. Vi legger ved kriterieverdier som korresponderer med bruk til budsjettårganger 2021-2023.»

Finansbyråd Hallstein Bjercke (V) uttalte at det forrige systemet ikke fanget godt nok opp innbyggere med behov for støtte i de vestlige bydelene. Noen ytterligere begrunnelse har vi ikke kunnet fange opp.

Vår tolkning er at Byrådet ikke vil ønske å gi innsyn tilbake i tid som forespurt. Dermed er det ikke mulig for oss å analysere om det er «riktig» å omfordele midler fra øst til vest.

De nye kriteriene

Byrådet mener at det er behov for å revidere dagens kriterier fordi de er lite faglig robuste og delvis overlappende. De nye kriteriene som er fremlagt er nå de samme for både økonomiske sosialhjelp (F04C), kvalifiseringsprogram (F04B) og sosiale tjenester (F04A).

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Nye kriterier for F04

- # aleneboende (uten barn) 18-67 år med lav inntekt og utdanning
- # innbyggere i barnehushold med lavinntekt og brutto finanskapital under 1G
- # innbyggere i aleneforsørgerhushold med lav inntekt og finanskapital under 1G
- # innbyggere (18-67 år) med flyktningbakgrunn med botid over 5 år
- # innbyggere 50-67 år med lav inntekt & ikke-vestlig landbakgrunn
- # innbyggere (18-67 år) med lav inntekt som leier bolig
- # innbyggere (18-67 år) i "utvidet ledighet"
- # unike pasienter i tverrfaglig rusbehandling (TSB)

Åtte kriterier valgt og det er videreført at ulike husholdningstyper med svak økonomi inngår i hovedkriteriene. Kriteriene skal denne gangen være uten innbyrdes overlapp.

De to hovedkriteriene er «enslige med svak økonomi» og «barnefamilier med svak økonomi.» Tilleggs-kriteriene skal dekke opp personer med innvandringsbakgrunn samt sekkeposten rus/bolig/ledighet.

Kriterienes vekting

Kriteriene vektes forskjellig for økonomisk sosialhjelp (F04C) og sosiale tjenestene (F04A og F04B). Rammen til økonomisk sosialhjelp (F04C) fordeles 80% etter kriteriene og 20% etter regnskapsandel (bydelens utgifter til området i siste regnskapsår).

Det legges tung vekt på kriterier som skal fange opp gruppene «enslige» og «barnefamilier».

Hvordan vektingen er satt per kriterium er vanskelig å lese ut fra Byrådets rapport. Vi spurte Byrådet om vektene størrelse for F04C økonomisk sosialhjelp. Svarene synes godt underbygget for vektingen mellom hoved- og tilleggs-kriterier. Men størrelsen på vektene (hvor mye penger som skal følge hvert kriterium) er fortsatt vanskelig å forstå og oppleves heller ikke tydelig forklart.

Nedenfor følger utdrag fra dialogen med Byrådsavdelingen slik at man kan bedømme forståelse selv.

Spørsmål: Hvordan er vektingen per kriterium satt? Oppfølgingsspørsmål: Hvordan bestemmes forholdet mellom de to hovedkriteriene (samlet vekt 0,48) og tilleggs-kriteriene (0,52)?

- Utdrag fra svar: «For økonomisk sosialhjelp gjøres det i all hovedsak en kobling mellom kriterier, vektor og utgiftsområder (her husholdningstyper). 100 pst. av kriterievekt for de tre hovedkriteriene er tenkt å ivareta utgiftsbehov for respektive husholdningskategori, siden disse kriteriene er designet for å nettopp fange opp relevante deler av disse gruppene. For tilleggs-kriteriene ses kriterievektene i sammenheng med hvor stor andel av de personene man teller som tilhører respektive husholdningskategori (andelstall er modellert frem ved hjelp av microdata).»

Spørsmål: Hvordan settes vekten til 0,25 for hovedkriterium 1 og 0,23 for hovedkriterium 2?

- Svar: «Valg av konkret kriterievekt for hovedkriterier bygger også på en videreføring av oppbygningen i dagens kriteriesett, der de høyeste vektene ligger i dette spennet. Kriteriet som skal fange opp en særlig relevant andel av gruppen «enslige» har den høyeste enkeltvekten fordi husholdningstypen «enslige» er den største mottakergruppen.

Levekårforskjeller i Oslo – Groruddalen vs. ytre by vest | Rapport 2: Levekår

Innbyggere per kriterium i bydelene

Utbredelsen av personer som kvalifiserer for økonomisk sosialhjelp er kraftig skjevfordelt i Oslo. Bydelene i ytre vest har, etter de nye kriteriene, 17 700 personer som omfattes, mens tallet i Groruddalen er nær 36 000. Det er dermed nær dobbelt så mange i øst som i vest som omfattes.

På grunn av manglende tidsserier kan vi ikke vise utvikling over tid og grunnlaget for omfordelingen fra øst til vest.

F04C Økonomisk sosialhjelp

Tall fra 2022	Vekt	Sum øst	Ytre Øst	Sum vest	Ytre Vest	Differanse	xG
# aleneboende (uten barn) 18-67 år svak økonomi			2 208		1 456	752	1,5
# innbyggere i barnehushold svak økonomi	0,54	5 587	795	2 633	170	625	4,7
# innbyggere i aleneforsørgerhushold svak økonomi			2 584		1 007	1 577	2,6
# innbyggere (18-67 år) flyktningbakgrunn + botid > 5 år	0,20	12 242	8 764	3 031	2 266	6 498	3,9
# innbyggere 50-67 år lav inntekt & ikke-vestlig land			3 478		765	2 713	4,5
# innbyggere (18-67 år) lav inntekt + leier bolig			6 735		5 997	738	1,1
# innbyggere (18-67 år) i "utvidet ledighet"	0,26	17 976	10 214	12 094	5 239	4 975	1,9
# unike pasienter i tverrfaglig rusbehandling (TSB)			1 027		858	169	1,2
Sum vektning (utgjør 80% av tildeling)	1,00	35 805	35 805	17 758	17 758	18 047	2,0
Regnskapsandel (utgjør 20% av tildeling)							

Den største forskjellen er «barnefamilier med svak økonomi» der forekomsten i Groruddalen er 4,7 ganger høyere enn i vest. Omtrent samme differanse er påvist for «voksne med lavinntekt» og «fattige med ikke-vestlig bakgrunn».

Ytre vest huser nær fire ganger færre «flykninger med kort botid» enn Groruddalen. Også «aleneforsørgere med svak økonomi» er langt færre i ytre by vest enn i øst. Innbyggere som er «utvidet arbeidsledige» finnes det 1,9 ganger flere av nordøst i kommunen enn i ytre vest.

Mellom bydelene er forskjellene enda større. En sammenligning mellom to omtrent like store bydeler på hver sin side av byen bør være relevant. Vestre Aker har 52 000, mens Alna har 50 000 innbyggere.

Det mest ekstreme utslaget er 8,3 ganger så mange «fattige barnefamilier» i Alna som i Vestre Aker. Andre store differanser er i «antall innbyggere med flyktningbakgrunn/kort botid» og «ikke-vestlige innvandrere i alder 50-67 år», begge områder er forskjellene mer enn 6 ganger så store.

F04C Økonomisk sosialhjelp

Tall fra 2022	Alna	V. Aker	Differanse
# innbyggere i barnehushold svak økonomi	258	44	8,3
# innbyggere (18-67 år) flyktningbakgrunn + botid > 5 år	3 032	481	6,3
# innbyggere 50-67 år lav inntekt & ikke-vestlig land	1 163	193	6,0
# innbyggere i aleneforsørgerhushold svak økonomi	846	277	3,1
# innbyggere (18-67 år) i "utvidet ledighet"	3 513	1 388	2,5
# aleneboende (uten barn) 18-67 år svak økonomi	684	306	2,2
# unike pasienter i tverrfaglig rusbehandling (TSB)	335	232	1,4
# innbyggere (18-67 år) lav inntekt + leier bolig	1 860	1 354	1,4
Sum kriterietall	11 691	4 275	2,7

Tiltak - Områdeløft og andre løft

Områdeløftene (2007-2026) var målrettede tiltak for å forbedre levekår, nærmiljøkvaliteter og sosial bærekraft i bydelene Alna, Bjerke, Grorud og Stovner. Evalueringen viser gode resultater spesielt på fysiske oppgraderinger og etablering av møteplasser. Det er etablert store bydelsparker som Bjerkedalen park, Grorudparken, Verdensparken og Linjeparken.

Inn- og utflytting i Groruddalen har gjort det utfordrende å måle langsiktige endringer i levekår. Økonomisk vanskeligstilte har fortsatt begrenset tilgang til aktiviteter som treningssentre og idrettslag. Til tross for oppgraderinger opplever enkelte områder fortsatt perioder med alvorlig kriminalitet.

Hovedutfordringene er ikke alle grupper nås like godt og at Groruddalen lider under et vedvarende stigma med negativt omdømme og kriminalitet.

5. februar 2025 kl. 10:39

NYHETSSENTER STOR-OSLO, STØRE-REGJERINGEN

Støre vil flytte statsansatte ut av Oslo sentrum til Groruddalen

Regjeringen har uttalt at områdesatsingene i byene skal utvides og forsterkes, blant annet med et løft for deltakelse innen idrett, sterk satsing på forebygging, deltakelse og inkludering.

For å bidra til byutvikling vil Regjeringen vurdere hvordan de kan flytte statlige arbeidsplasser, som er basert i Oslo, fra sentrum til Groruddalen, Søndre Nordstrand og andre deler av byen.⁵⁸

Groruddalsdebatt

En mer rettferdig Groruddalen

Groruddalen har i mange år vært en viktig del av Oslos vekst og utvikling, men vi står fortsatt overfor store utfordringer når det gjelder økte sosiale forskjeller, frafall i videregående skole og lav deltakelse i arbeidslivet.

Rashid Nawaz, bydelsutvalgsleder på Stovner (Ap)

Publisert 12. feb 25 kl. 15:09
Oppdatert 12. feb 25 kl. 16:28

 Del

⁵⁸ <https://www.nrk.no/stor-oslo/store-vil-flytte-statsansatte-ut-av-oslo-sentrum-til-groruddalen-1.17253550>

– Dette er siste krampetrekning for Ellingsrud

Onsdag behandles Alna BUs forslag om områdeløft på Ellingsrud i bystyret. BU-leder Mari Morken (Ap) øyner ett siste håp for det tverrpolitiske forslaget.

Caroline Hammer

Publisert 27. mai 25 kl. 11:30

Del

GRORUDDALEN

Heidi Trøen

Publisert 4. mar 25 kl. 09:45

Oppdatert 4. mar 25 kl. 11:47

Snart 20 år med områdeløft

Det var stor entusiasme da stat og kommune annonserte at de ville sette i gang med «områdeløft» i Groruddalen.

Dette har gitt oss parker, leke- og idrettsarealer, pluss mye mer. Men jeg ønsker å stille spørsmål ved om alle tiltakene har hatt en tilstrekkelig forankring i lokalmiljøet, og hvilken effekt de har hatt? Det spørsmålet bør med når innsatsen skal evalueres, og en slik evaluering må ikke bli en jobb for et konsulentbyrå, men for lokalmiljøene. Det er folks oppfatning som må høres.

Bydelsoverlege i Frogner, Tine Ravlo, tror forskjellen forklares av flere sammensatte faktorer. – Frogner har en befolkning med høyere gjennomsnittlig inntekt og utdanning, noe som ofte gir bedre forutsetninger for **sunne levevaner** som regelmessig **fysisk** aktivitet og et sunt **kosthold**, sier Ravlo. Faktorer:

- 1) gode levekår;
- 2) helsefremmende levevaner
- 3) god tilgang til forebyggende helsetjenester